

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888—1948/1990. 12. (72) évf.

2. szám. 2002 március–április

Ára: 5000 lej.

ÜZEN(T) AZ OLVASÓ!

Ma még a közepes vagy egészen jó lapok szerkesztői sem számíthatnak komolyan arra, hogy az olvasók tollat ragadnak, és kifejezésre juttatják a lapról alkotott véleményüket. Ha jó a lap – pontosabban: szájuk íze szerint való –, akkor megvásárolják. Ez az egyetlen hiteles és megbízható vélemény egy lapról.

Ezt a megállapítást a közelmúltban olvastam az egyik előkelő – nagy példányszámban elkelő – anyaországi lapban. Ha valóban ez a helyzet, gondoltam magamban, akkor nem sok reményünk lehet arra, hogy a Közlöny olvasói kitöltik és elküldik a legutóbbi lapszámunk mellékleteként szétküldött kérdőíveket. Ha még minősíteni is kezdem lapunkat – tépelődtem tovább –, legfeljebb „közepes” lehet az érdemjegy, nemhogy „jó.” Olvasónk sem sok van, sorjázta tovább borulátó gondolataim; ráadásul, ha még az is igaz – és miért ne lenne az? –, hogy olvasni feltétlenül jobb (kényelmesebb), mint írni, akkor aligha számíthatunk az olyannyira óhajtott olvasói segítségre, a tetszést vagy nemtetszést, a bírálatot vagy – jobbik esetben – biztatást, esetleg elismerést tartalmazó visszajelzésekre...

„Ne mind aggodalmaskodj!” – nyugtatgatott ismerősöm, az egyik kolozsvári napilap sokat tapasztalt munkatársa, akinek elsoroltam kérdőíves felmérésünk eredményességét illető kétségeimet. „Egyházi kiadványról lévén szó – mondta –, biztos lehetsz abban, hogy híveitek közül többen is válaszolnak majd a felkérésre; jóval többen, mintha csak világi lap lennétek. Ha mégsem így történne? Akkor sincs okod az aggodalomra, hisz – ha nem tévedek – a Közlönyt úgymond hivatalból olvassák *lelkészeitek*, sőt egyházad összes többi *megbízott tisztségviselője* is, akiknek ugyanúgy *szívügyük* a lap sorsa, mint nektek, szerkesztőknek és belső munkatársaknak... Hány lelkészetek is van Erdélyben?”

Meggyőző érvelés, ugye?

Valóban, amikor az év elején úgy döntöttünk, hogy „*szeretnénk jobb lapot szerkeszteni*”, és ennek érdekében megkérdezzük kedves olvasóinkat is, majd szétküldtük a kérdőíveket a január-februári lapszám mellékleteként: *biztunk* valamilyen.

Mindenekelőtt abban biztunk, hogy a kedves Olvasó – társunk, „partnerünk” lesz a szerkesztésben. Amiben – szerintünk – benne van az is, hogy nemcsak ír a lapba, hanem megfogalmazza igényeit, feltárja elvárásait, és ha kell – kérés nélkül – közli a véleményét mindarról, amiről lehet, csak *mi hiszünk*, hogy feltétlenül jó és szükséges a számára.

Aztán – úgy gondolom – titokban mindannyian biztunk egy kicsit abban is, hogy olvasóink között vannak, akik *szívügyüknek* érzik a Közlöny sorsát, és segítségünkre sietnek, hogy „*a vallásos és erkölcsös élet ébresztésére*” megtegyük mindazt, amit „*itt és most*” – a harmadik évezred első éveiben,

az állandósult *kettős kisebbségi élet*, a *szekularizáció*, a *globalizáció* (és hadd ne soroljam még, miegyebek) szorításában, a sivatagként terjedő *amerikanizmus*, a nyegle *liberalizmus* és a mindent egybemósó *vallási szinkretizmus* kihívásai közepette – még megtehetünk, és meg kell tennünk!

Várakozással teljes, izgalmas napok következtek. Aztán „megtört a jég”, és lassan szállingózni kezdtek a válaszok. Kezdetben egyenként, majd – húsvét és a beküldési határidő közeledtével – naponta több levél és ünnepi üdvözlés érkezett a szerkesztőségbe. Ma is öröm levelet kapni. **Hálásan köszönjük ezt az örömet mindazoknak, akik valóban szívügyüknek érzve az Unitárius Közlöny küldetését és sorsát – idő, fáradság és postaköltség ráfordításával –, eljuttatták hozzánk a kitöltött kérdőíveket! Köszönjük kedves Olvasóinknak, hogy a jobb és tartalmasabb lap szerkesztése reményében és érdekében: vállalták az együttműködést a szerkesztőséggel! Válaszaikkal – bekeértve természetesen a kritikusabb észrevételeket is – nemcsak az olvasói igények és elvárások felmérésében segítettek, de abban a hitünkben is megerősítettek, hogy szerény munkánknak van értelme. Köszönjük szépen a húsvéti üdvözlőleveleket és jókívánásokat is. Isten áldja meg mindnyájukat!**

A kitöltött kérdőíveken beérkezett olvasói válaszok összesítése alapján, vázlatosan, a következő „képet” kapjuk a Közlönyről (és esetenként a kedves Olvasóról):

1. A beküldött 30 válasz alapján (ezt minden kérdés és válasz esetében szem előtt kell tartani!) valószínűsíthető, hogy olvasóink túlnyomó többsége, a Közlöny 1990-es újraindulása óta olvasója lapunknak. A fiatalabb nemzedékek tagjai (7) a „néhány éve” választ adták. Egyetlen olvasónk (nyugalmozott lelkész) jelezte, hogy 1936-tól olvasója a lapnak!

2. Legtöbben az egyházközség templomában, illetve a lelkési hivatalban *vásárolják meg* a Közlönyt. Egy olvasónk jelezte, hogy *előfizetője* a lapnak, négyen pedig *kapják* (lelkészüktől).

3. A nagy többség *mindent* elolvas a lapból, néhányan csak az írások *zömét* (12). Egyetlen olvasónk jelezte: *csak azt, ami érdek.*

4. A lapszámot – úgy tűnik – leggyakrabban *csak a választ beküldő* olvassa, de néhány esetben a *családtagok is*. Az „*akkikkel beszélgetünk is a lapról*” – csak egyetlen esetben fordul elő. (Sajnos!)

5. A lapban megjelenő írásokat szinte kivétel nélkül *pozitívan* értékelték (választ beküldő!) olvasóink. Több válasz is lehetséges volt: *jók* (19), *időszerűek* (15), *információgazdagok* (12), *mértéktartóak, valóságűiek* (14).

Ezzel szemben néhányan *információszegénynek* (2) tartják, és úgy vélik, hogy az írások *megszépítik a valóságot*, illetve *részrehajlóak* (5). Egy kolozsvári olvasónk még azt is megállapítja, hogy az utóbb említett *negatívumok* egyértelműen 1996-tól kezdődően jellemzőek a lapra...

6. Tartalmilag *sokszíniűnek* (14) és *tartalmasnak* (21) vélik a legtöbben; csak egy olvasónk tartja *egyszíniűnek* és *jellegtelennek*.

7. A Közlönyben a következőket *értékelem*: (a beérkezett válaszok arról tanúskodnak, hogy *mindenki* talál a lapban valami értékelnivalót! Természetesen: mindenki a neki leginkább tetszőt emeli ki. A leggyakrabban előforduló válaszok közül tallózunk, a teljesség igénye nélkül):

A sokszíniűsre törekvési; közérthető tájékoztató jellegét; tudósít az egyházi eseményekről; betekintést nyújt az egyház életébe; beszámol a fontosabb egyházközségi rendezvényekről, eseményekről; nagy egyházi személyekről szóló írásokat; vallásunk és nemzetünk életéről tájékoztat; az iskoláinkról és az oktatásról írtakat; a történeti témákat értékelem; a nők rovatát; a magyar történelem és kultúra eseményeiről szóló írásokat; a tudósításokat-interjúkat; az ifjúsági oldalt; az egyletek életét; az alkalmi és ünnepi verseket; az ünnepi imákat; a híreket; „hogy többnyire cenzúrázatlan” (!?) – És végül, a két legbájosabb, hűséges ragaszkodásról tanúskodó válasz: (Mit értékel?) – „Mindent!” – „Hogy létezik!!!”

8. Mit kifogásol, illetve hiányol? (Feltétlenül figyelmet érdemlő és tanulságos válaszok érkeztek! Úgy gondoljuk, nemcsak a szerkesztők számára...)

Két olvasónk a lap *rendszeretlen megjelenését* kifogásolja. Egyikük úgy véli: „*Ritkán jelenik meg.*”

Hiányolják az olvasók: A lelkészek írásait – „saját tollaikból”; „kevés cikket írnak a lelkészeink!”; a lelkészek és lelkészjelöltek véleményét a „szakmáról”; az egyházközségek életéből több beszámoló; „az unitárius falvakról és templomokról többet kellene írni, külön rovat kellene!” Kevés a szórványokról és kisközösségekről szóló írás; „Falutalálkozók – kisebb falvakról is”; „Az egyházközségek fenntartásával foglalkozó cikkeket”; „Több ima és elmélkedés kellene”; „A külföldi delegációkról (kiküldetésekről) szóló beszámolókat”; „Az olvasó véleménynyilvánítását (kritika vagy köszönet, élmény)”; „az egyházközségi tagok részéről jövő írásokat”; „általános egyházi beszámolókat”; „több rövid prózát – a lelkészekről”; „Gyakoribb megjelenést”.

Egy visszajelzés szerint: „*Túl sok az egyházközségekről szóló írás.*”

Hét olvasónk *nem hiányol, és nem kifogásol semmit*.

9/a. A lap általános jellemzőit (külsőalak, méret, terjedelem, a nyomtatás minősége, olvashatóság és nyelvi igényesség) átlagosan *jónak* (4-es), illetve *közepesnek* (3-as) osztályozták olvasóink. Egyértelműen *gyenge* (2-es=elfogadható) az illusztrációk (*képek, fotók, grafikák*) minősége. Ez – sajnos – olyan technikai kérdés, amellyel nekünk is állandó gondjaink, nehézségeink vannak...

9/b, 10., 12. A kérdőív e három kérdésére adott olvasói válaszok lényegileg átfedik egymást. Röviden: amiről *szívesen olvasok* a lapban, azok *érdekelnek is a leginkább*, és ezekről *szeretnék többet is olvasni!* Összevonva a válaszokat, erről a következőket tudhatjuk meg a beérkezett adatok tükrében: *egyházközségi hírek, tudósítások* (23), *egyházi események* (22), *évfordulós megemlékezések* (21), *nagy személyiségeinket bemutató írások* (19), *vallásnyilvánítások* (12), *interjúkat* (14), *riportokat* (17), *könyvajánlásokat* (12), *imákat* (9), *verseket* (10), *rövid prózát* (15), *nőszövetségről* (13), *ifjúsági egyesület* (11), *iskola-oktatás* (21), *vallás-egyház* (26), *magyar történelem-kultúra* (22), *szociális kérdések* (12).

A konkrétan megfogalmazott *igények* („többet szeretne ezekről olvasni a lapban”) közül kiemelve néhányat: *Bibliai fogalmakról – közérthetően; ünnepeink lényegéről; vallásfilozófia; „Tabu-témákról”; Az ún. „jelenésekről”, például: Szőkefalva (!) „Közösségszervező papokról”; „Mit tesznek lelkészeink a megkonfirmált ifjak megtartásáért?” Lelkészek a család- és beteglátogatásról; Egyház és iskola kapcsolatáról; Egyházunk és egyházközségeink jelen helyzetéről, kilátásairól; Egyházközségi helyzetképek, a gondok feltárása is; Népesedési adatainkról; Az unitárius teológiáról (a lelkészképzésről!); Ríportok egyházközségeink életéről, tevékenységéről; Nagyaink életéből epizódok, adomák (!) A testvérgyülekezeti kapcsolatokról; Egyházunk volt püspökeinek életéről; Dávid Ferencről; A szekták veszélyességéről; Missziókról – mit teszünk?; Egyházunk belső életéről; Az egyházi főhatóság döntéseiről; Történelmi műemlékeinkről és gondozásukról, egyházunk történelméről; Tájékoztatók egyházi kiadványainkról, a következő időszak eseményeiről, egyházi rendezvényeiről (előzetes!); Egészségügyi kérdésekről; Környezetvédelem; Az itthonmaradásról, a vegyes házasságokról; Sokgyermekes családokról; Az erdélyi és magyarországi unitárius egyházak egyesítéséről; Több ima és elmélkedés; Gyermek- és ifjúsági oldal; Dr. Gellérd Judit írásaiból; Keresztretjévény...*

13. Felmerésünk egyik örvendetes és legegyszerűbb adata: kivétel nélkül *minden olvasónk igényli az unitárius rádióműsorok* (illetve az esetleges televízióadások) *időpontjának* közlését a lapban!

15. Hasonlóképpen mutat a Közlöny jelenlegi *árával* kapcsolatos három kérdésre adott olvasói válasz is. A beküldött válaszok alapján: méltányosnak nevezhető; minden olvasónk úgy véli, hogy *megfizethető*. Ketten megjegyezték: (a lap ára) *még emelhető, ha nőnek az előállítási költségek*.

Epilógus helyett

Kedves Olvasóinkat – feltehetően – *érdekelni fogja* még, ezért beszámolunk arról is, hogy Erdély minden részéből, mindegyik egyházkörünkből kaptunk kitöltött kérdőíveket, sőt egyet az anyaország területéről (Gyuláról) is. Szerkesztőségünket válaszukkal megtisztelő Olvasóink *életkora* – a 17 évestől a 85 évesig – minden korosztályt képvisel. **Az átlag életkor: 53 év.**

Ígretünkhöz híven *kisorsoltuk* a beküldési határidőre beérkezett 30 kitöltött kérdőív tulajdonosai között az **öt darab – egy évre szóló – Unitárius Közlöny-előfizetést**. A lapokat postai úton küldjük a megadott címekre, ezzel a lapszámmal kezdődően, egy évig. (Ha valamilyen - előre nem látható - okból kifolyólag nem kapnák kézhez, kérjük: mielőbb jelezék a szerkesztőségnek!)

Szerencsés nyerteseink:

Brok Erika (Székelyudvarhely);

Özv. Gazdag Zoltánné (Barót);

Nagy-Kóródi Gyöngyvér (Segesvár);

Orbán Anna-Mária (Homoródkarácsonyfalva);

Simó Edmund (Sepsiszentgyörgy).

A nyerteseknek gratulálunk. Adja Isten, hogy jó egészségben és örömmel olvassák lapunkat!

(kvári)

**ISTENTŐL ÁLDOTT, NAGYON KELLEMES
ÉS LÉLEKBEN GAZDAG PÜNKÖSDI
ÜNNEPEKET KÍVÁNUNK MINDEN KEDVES
OLVASÓNKNAK!**

„...légy erős és bátor...”

„Megparancsoltam neked, légy erős és bátor: Ne félj és ne rettegj, mert veled van Istened, az Úr, mindenütt, amerre csak jársz”. Józsa 1,6–7. 9.

Ünneplő Gyülekezet! Kedves Testvéreim!

Minden esztendő márciusának idusán kiváló alkalom adódik nemcsak az **emlékezésre**, hanem a keresztény és magyar azonosságtudatunk számbavételére is. Úgy is mondhatnánk: ezen a napon töltekezünk!

Töltekezünk azokkal az eszmékkel, amelyeket felkínál számunkra az egykori március 15-ének a szelleme: **haza- és nemzet-szeretet, szabadságvágy, áldozatkészség, hűség, kitartás, reménykedés – és még sorolhatnám a drága örökségeinket.**

Most, amikor ismét töltekezni szeretnénk, **felénk csendül a Józsuéhoz intézett isteni parancs:** (nem kérés, ajánlat): „Nem megparancsoltam neked, hogy légy erős és bátor: Ne félj és ne rettegj, mert veled van Istened, az Úr, mindenütt, amerre csak jársz”.

A honfoglalásra készülő nép vezetőjét bátorítja így Isten, amelynek alapmondanivalója **két síkon** érint meg bennünket:

– a lényeges dolgokat csak bátorsággal, kitartással, áldozatkészséggel lehet megvalósítani;

– a megvalósítás csak Isten segítségével lehetséges.

Törekvésünkben, a célra irányuló szándékainkból, munkánkból, küzdelmünkben Istent kihagyni, mellőzni nem lehet!

Úgy érzem, hogy a Józsuéhoz intézett üzenet – képletesen szólva – **ma nekünk is honfoglalásra indító biztatást jelent.**

Önazonosságtudatunk naponkénti honfoglalására készlet, hogy ne csak azt tudjuk, hogy honnan jöttünk és kik vagyunk, hanem azt is, **hogy hová tartunk, mint keresztények és magyarok, és ezt az önazonosságtudatot hogyan vállaljuk a mában és a jövőben!**

Nem könnyű vállalni ezt az isteni parancsot, de legyünk erősek és bátrak, mert velünk van (nem csak volt és nem csak lesz) az Úr, a mi Istenünk.

Testvéreim!

Mai ünneplésünket gazdagabbá teszi az, hogy össznemzeti vonatkozásban **Kossuth-évben élünk.** Születésének 200 éves évfordulójára emlékezünk. Kiváltságos év! – ebben a vonatkozásban.

A szabadságharc **kényszerű megszüntetése** után – tudatosan nem használom ezeket a kifejezéseket, hogy leverése, bukása, mert csak a fegyvereket lehetett letenni, de az eszméket soha – az emigrációba kényszerült Kossuth Lajost nagy tisztelettel és szeretettel fogadták, sőt támogatták az amerikai és angol unitáriusok.

Egyházunk **félteve őrzi azt a levelet**, amelyet Kossuth Lajos írt Kovács János néhai teológiai tanárunknak, amelyben elismerését fejezi ki unitárius vallásközösségünk iránt, és többek között jókívánásait, amit így summáz keresztényi lelkülettel: „Béke legyen veletek!”

Béke legyen velünk, hogy naponkénti honfoglalásunkat bizonyítani tudjuk, s megértsük március 15-ének és Kossuth Lajosnak az „üzenetét”, amelyet az egyik jól ismert „Kossuthnóta” oly sokatmondóan kifejez.

Isten áldja meg mai ünneplésünket!

(Elhangzott Kolozsváron, a római katolikus Szent Mihály templomban, a március 15-én tartott ökumenikus istentiszteleten.)

Dr. REZI ELEK

Mit kíván az erdélyi magyar ifjúság?

A '48-as márciusi Tizenkét pont mintájára az erdélyi Magyar Ifjúsági Tanács megszerkesztette a 2002-es márciusi Tizenkét pontot.

1. Magyarságunk bátor vállalását - a küszöbön álló kulcsfontosságú népszámlálás alkalmával is.
2. „Restitutio in integrum”-ot: az elkobzott egyházi és közösségi ingatlanok teljes körű visszaszolgáltatását.
3. Önálló állami magyar egyetemet.
4. Erdélyi magyar bankot.
5. A csereháti ügy igazságos és méltányos rendezését.
6. Alternatív katonai szolgálat bevezetését.
7. A politikai foglyok szabadonbocsátását és rehabilitációját (lásd Agache-ügy).
8. Államfői kegyelmet Bardóczy Csabának, Eva Maria Barki „persona non grata” minősítésének visszavonását.
9. Az RMDSZ térjen vissza eredeti programjához és a Kolozsvári Nyilatkozathoz.
10. Az RMDSZ csúcsetvezetősége diktatúrájának eltörlését, az erdélyi magyarság sokszínűségének érvényesülését, az ifjúság megosztásának beszüntetését.
11. A Communitas Alapítvány közpénzeivel való nyilvános elszámolást.
12. Össznemzetben gondolkodó és cselekvő magyarországi kormányt.

Megkérdeztük...

...az unitárius egyházi Alaptörvény módosításának néhány kérdéséről Szabó László lelkészt, az Unitárius Lelkészek Országos Szövetsége (ULOSZ) egyházi Alaptörvény-módosító bizottságának tagját

I. Az idei, feltétlenül figyelemreméltónak ígérkező egyházi események-rendezvények sorában „az Alaptörvényünk egyes részeit esetlegesen módosító Zsinat” megtartására is főszerkesztői utalás történt lapunk előző számában. Ebből azonban csak a kivételeknek számító kevesek számára világos, hogy miről is van szó. Mindenekelőtt Olvasóink számára nem ártana talán megfogalmazni néhány bevezető mondatban, hogy mi is az „Egyházi Alaptörvény”, főként: mi a szerepe és jelentősége az egyház életében?

Az Egyházi Alaptörvény (régábbi nevén Szervezeti Szabályzat) egyházunkban elméletileg ugyanazt jelenti, mint az alkotmányok az államok életében: egyrészt magában foglalja az általános érvényű egyházi jogszabályokat, ugyanakkor elvi alapjául és keretül szolgál az egyházi élet különböző szervezeti és működési területére vonatkozó további szabályzatoknak, rendeleteknek, határozatoknak, illetve a bármiféle szinten vezető hatóságok, tiszti- és tisztségviselők intézkedéseinek. A szerep szerinti lényeges különbséget az képezi, hogy míg az alkotmányok alapvető célja az államhatalom törvényes kereteinek szabályozása (az állampolgárok alapvető jogainak biztosításával és kötelességeik meghatározásával együtt), addig az Alaptörvény esetében elsősorban nem az egyházvezetői hatalom kordában tartásáról, hanem az intézményesített egyházi élet szabályozásáról van szó.

II. Miért vált esedékessé, időszerűvé a jelenlegi Alaptörvény módosítása? (Holott nemrég, 1996-tól lépett érvénybe!)

Az előző változat élettartamához (1948–1996) viszonyítva valóban kevésnek tűnhet a hat év, azonban figyelembe kell venni az egyházi élet közelmúltban felfokozódott fejlődését, valamint a világ és közvetlen környezetünk olyan méretű társadalmi, politikai, technikai változását, amelyek szükségessé teszik a kiigazítást. Úgy

érezem, hogy az erre vonatkozó egyházpolitikai akarat szerint az előkészületben levő módosítások minden részletességük ellenére sem alakítják át gyökeresen, vagyis tartalmilag mindent átfogóan, szerkezeti szempontból pedig kellő mélységben az Alaptörvényben foglaltakat. Inkább az elmúlt évek egyházi gyakorlata alapján észlelt hibás kitételek javítására, pontosító vagy távlatosságot nyújtó kiegészítésekre, sőt helyesírási és stilisztikai javításokra kerül sor, mintsem egy alapvető reformálásra.

III. Kik a kezdeményezői a módosítás(ok)nak? Lelkeszi értekezletek munkaközössége részéről jövő, illetve egyéni kezdeményezések is lehetségesek? Ha igen, milyen eljárás követve?

Az Alaptörvény módosításának szükségességét feltételezhetően többen is megéreztek az elmúlt években. A tényszerűség kedvéért megjegyzem, hogy az 1999-ben tartott legutóbbi zsinati ülés előtt benyújtottam egy módosító indítványcsomagot, ami tőlem független ok miatt nem került az Egyházi Képviselő Tanács asztalára, s így nyilván a Zsinat elé sem. Bő másfél év elteltével az Unitárius Lelkészek Országos Szövetségének (a továbbiakban ULOSZ) konferenciája állást foglalt az Alaptörvény változtatása mellett, s egyben határozatot hozott egy, a módosítás előkészítésével foglalkozó bizottság létrehozásáról. Az Egyházi Képviselő Tanács 2001 őszen állapította meg a módosítás „időszerűségét és indokoltságát”, majd ez év januárjában végre kinevezte az előkészítésre hivatott bizottság tagjait. E tizenöt tagú bizottság azóta több munkaülést is tartott, amelyeken lépésről lépésre haladva, kellő alapaossággal és időráfordítással dolgozza ki a módosításra szoruló cikkelyekhez fűzött javaslatait. Az egyéni és egyházközségi kezdeményezéseket az Egyházi Képviselő Tanács Elnöksége folyó év március végéig várta, enyhén szólva csekély eredménnyel. Remélhetőleg, miután a bizottság a javaslatainak első változatát elküldi az egyházköri közgyűlések számára és a lelkeszi értekezletekre, egyre többen éreznek majd késztetést a termékeny vitára és az érdemi indítványozásra. Az előkészítő folyamatot az Egyházi Képviselő Tanács őszi ülése zárja, amikor véglegesíti az addig kidolgozott javaslatokat, az i betűre a pontot pedig – úgymond – a Zsinat teszi fel a november végén esedékes ülésén, amikor elfogadással, illetve elutasítással dönt az egyes módosító indítványok felett.

IV. Melyek a legfontosabb irányelvek és szempontok a törvénymódosítást illetően? Konkrétan: Milyen célokat kívánnak szolgálni a módosítások?

Tekintettel arra, hogy nem vagyok gondolatolvasó, csak a saját elképzeléseimről és az ULOSZ szakbizottságának terveiről beszélhetek, amelyek nyilván nem azonosak teljesen az Egyházi Képviselő Tanács által létrehozott bizottság más tagjainak elképzeléseivel.

Tehát az ULOSZ szakbizottságának tagjaiként az első munkaülésünket a következő fontosabb irányelvek, szempontok és célok megfogalmazásával kezdtük:

– A múlttal való szembenézés vállalása s ezzel az egyházi megújulás legalapvetőbb előfeltételének teljesítése.

– A képviseletiség és az ún. szubszidiaritás elvének teljesebb érvényesítése.

– A hatalmi ágazatok szétválasztási elvének következetesebb alkalmazása az egyházi hatóságok keretében, és az összeférhetlenségi esetek tisztázása.

– Az egyházi hatóságok és előjáró személyek döntéseinek átláthatóbbá tétele, egyszerűbb számonkérhetősége, a személyes és testületi felelősségvállalás növelése.

– Az ún. világi egyháztagok fokozottabb bevonása az egyházi munkába és vezetésbe.

– Az egyházi választások mentesítése a jelölőbizottságosdítól stb.

A fentiekben foglaltak érvényesítési kísérlete a módosító indítványainkban többnyire tetten érhető. *(Lásd a következő kérdés után. – A szerkesztő megjegyzése.)*

A félreértések elkerülése végett megjegyzem, hogy a királyi többes használata az ULOSZ szakbizottságára értendő, amely nem képvisel feltétlenül ellenzékiséget az egyház csúcsvezetőségével szemben. Egyszerűen arról van szó, hogy egyháztársadalmunk sokszínű, akárcsak környező világunk, s az egyháztagok kisebb-nagyobb véleménykülönbsége éppen ezt tükrözi. Mindez szerintem természetes és egészséges jelenség, mert nem megosztottsághoz vezet, hanem véleményünk megosztását jelenti egymással az eredményesebb egyházi jövő közös tervezése rendjén. Végső soron unitárius szabadelvűségünk nem a korlátlan egységesítést tűzte ki számunkra feladatul, hanem olyan egység keresését és szolgálatát, amely álmaink és elképzeléseink teljes azonossága helyett a különböző jó szándékaink összegét jelenti.

V. Szíveskedj néhány – akár világi olvasóink számára is „kézzelfoghatóan” eligazító – szemléltető példát kínálni! Így mutat a „rég” törvény, ilyen az új (módosított) változat stílusban!

Az Egyházi Alaptörvénnyel kapcsolatos, fontosabbnak vélt módosító indítványaink közül ízelítőül a következőket említeném (többnyire a cikkelyenkénti besorolás szerinti, tehát nem fontossági sorrendben):

1. Egyházunk neve jelenleg **Romániai Unitárius Egyház**. Javasoljuk a régi megnevezés visszaállítását: **Magyar Unitárius Egyház**, s ezzel elébe mennénk az erdélyi és magyarországi egyházrészek újraegyesítésének is.

2. Az egyházi választások lebonyolítására **választási szabályzatot** dolgoztunk ki, ami kétlépcsős (jelölési és választási szakasz) és **kiiktatja a jelölőbizottságokat**. Szerintünk a választók általános jelölési jogát nem szabad leszűkíteni a jelölőbizottság egyes tagjainak megválasztására, másfelől pedig az általános jelölés gyakorlata kizárja a választók esetleges befolyásolását a jelölőbizottság által.

3. A **személyes érdekeltség** esetére nézve: Az Egyház tisztségviselői, tisztviselői, más jogállású alkalmazottjai, a különböző vezető testületek tagjai ne vehessenek részt olyan ügyre vonatkozó intézkedésben, tárgyalásban vagy határozathozatalban, amelyben ő maguk, házastársuk, egyenes ági rokonuk (vagy oldalági, negyedik fokig) vagy sógoruk személyesen érdekelt.

4. Az **egyházi hivatalok és tisztségek betöltésének felső korhatára** az eddigi hetven évről **hatvanötre csökkenjen**, ami alól kivételt képeznének azon esetek, amikor a lelkész az egyházközség kérésére továbbra is szolgálatban kíván maradni.

5. A jelenlegi Alaptörvény kimondja, hogy **a lelkész családjának (férj, feleség, gyermek) kötelezően unitárius vallásúnak kell lennie**. Ehelyett az ULOSZ szakbizottsága azt javasolja, hogy **a lelkész családtagjai (a feleség, illetve a férj, valamint a gyermekek) lehetőleg legyenek unitárius egyháztagok**, én pedig azt javaslom, hogy teljesen töröldjön a kifogásolt cikkely. (Indoklás: Azt, hogy a lelkész családtagjai unitárius vallásúak-e, csakis személyes vallástétel alapján lehet megállapítani. Amennyiben a kötelező unitárius egyháztagságról van szó, akkor az ajánlott formát javasoljuk. A családtagok unitárius egyháztagságának kötelezővé tétele az unitáriusságunk lényegét képező értékeinkkel és az alapvető emberi jogokkal egyaránt ellentétes. E kikötés Alaptörvénybe foglalása helyett a párkereső lelkészek, vagy lelkészjelöltek felelősségére kellene hivatkozni, hogy a jegyesek kilátásban levő hozzáállása alapján helyes döntést hozzanak a családi és az egyházi érdeknek a hivatás által megkívánt fontossági sorrendjét illetően.)

6. A **Zsinat, a Főtanács és az Egyházi Képviselő Tanács tagságánál** azt javasoljuk, hogy **az egyházi központ tisztviselőinek hivatalbeli tagsága szűnjön meg**, mert az egyházvezetés hatalmi ágainak szétválasztási követelménye elvileg ezt diktálja.

7. A Zsinat hatáskörét kiegészítenénk az **unitárius egyházi tanítás kortárs üzenetének és az Egyház hivatalos teológiai–társadalmi állásfoglalásainak** – irányadó jellegű – **megállapításával**.

8. Javasoljuk az **Egyházi Képviselő Tanács Elnöksége című fejezet Alaptörvénybe foglalását**, mert a gyakorlatnak megfelelően az E. K. T.-ülések között az Egyház nem nélkülözheti a – főtisztviselők általi – halaszthatatlan döntéshozást, és az Alaptörvény sem ennek szabályozását.

9. Az **E. K. Tanács állandó bizottságainak** sorát kiegészítenénk a **szociális**, valamint a **teológiai bizottságokkal**.

10. A **főjegyző hatáskörét** a következőképpen javasoljuk **bővítésre**: A főjegyző a püspök akadályoztatása, beteg- vagy pihenőszabadsága időszakában, valamint a püspöki tisztség megüresedése esetén ellátja annak teljes jog- és hatáskörét. Ha a püspök teendőinek sokfélesége jog- és hatáskörének egy részére az állandó helyettesítést szükségessé teszi, a püspök és az E. K. T. által megállapított teendők körében főjegyző állandó jelleggel helyettesítheti a püspököt. Ezekben az esetekben a püspökhelyettes címet használja.

11. Az egyházi főtisztviselők megbízatása jelenleg kötetlen időtartamú. Javasoljuk, hogy ezután a Főtanács **hat évre válassa meg őket** azzal, hogy az alkalmasnak bizonyuló főtisztviselők többször is újraválaszthatók. A **ciklikusság bevezetése** a főtisztviselők Főtanács előtti kötelező felelősségvállalását intézményesítené, másfelől az új jelöltek számára is lehetőséget biztosítana a főtanácsbi bizalom élvezésében való megméretkezésre, illetve a megfelelőbbnek vélt alkalmasság bizonyítására.

12. Utoljára hagytam az egyik leglényegesebb javaslatunkat, miszerint a bármiféle szintű **egyházi hivatalok és tisztségek betöltésére jelölt személyek** Alaptörvény szerint is **kötelesek lennének nyilatkozni** a választó egyházi hatóságnak **az államvédelmi és titkosszolgálati szervekkel** [Állambiztonsági Szervezet (szekuritáté), Román Hírszerző Szolgálat stb.] **való**

esetleges kapcsolataikról, valamint az alapvető emberi jogokat sértő más intézményekkel, hatóságokkal vagy politikai szervezetekkel való együttműködésükről.

(Indoklás: A belkörüi átvilágítás legenyhébb válfaját kötelezővé tevő 2001/9-es számú főtanácsi határozat lényege több mint egy évtizede várja az Alaptörvénybe foglalását, ugyanis e nélkül elképzelhetetlen az Egyház erkölcsi megtisztulása és megújulása. A javaslat nem a személyes leszámolásokat célozza, hanem a közelmúlttal való igazságos elszámolást teszi lehetővé. Erre mutató biztosíték lenne az, hogy az esetleges együttműködés ténye nem zárná ki a megválasztás lehetőségét, azonban lehetőséget adna a választóknak a nyilatkozat tartalmának figyelembevételére. Fontosnak tartom megjegyezni, hogy *a szekuritátának mint politikai rendőrségnek leleplezéséről és a saját iratsomókhhoz való hozzáférhetőségről szóló – 1999/187-es – törvény* kötelezővé teszi a mindenféle lelkészi és egyházvezetői tisztségre pályázók nyilatkozattételét a szekuritátával való esetleges együttműködésükről, ugyanakkor bármelyik romániai állampolgárnak vagy egyházközségnek lehetővé teszi a lelkészek és minden szintű egyházvezetők átvilágításának kérését – megválasztásuk előtt és hivataluk gyakorlása idejében egyaránt. E jogszabály jelenleg is hatályban van, azonban a szekuritáté múltbeli és jelenlegi céljaira és módszereire való tekintettel az átvilágítást lebonyolító bizottság eredménye mindenképpen komoly fenntartással kezelendő.)

VI. Mellesleg az Egyházi Főtanács ún. átvilágítási határozatának végrehajtása érdekében az ULOSZ milyen lépéseket tett?

Egyházunkban nem eléggé köztudott, hogy az ULOSZ javaslatára az **Egyházi Főtanács** 2001. július 21-én **határozattal tette kötelezővé a bármiféle egyházi hivatalra és tisztségre jelölt személyeknek az államvédelmi és titkosszolgálati szervekkel való esetleges kapcsolataikról szóló nyilatkozat megtételét**. Sajnos az egyhangúan hozott határozat alkalmazásának módját és körülményeit az illetékes egyházi főhatóság azóta sem dolgozta ki, ami azt eredményezte, hogy az elhunyt kilenc hónapban sorra került egyházközségi választásokon a jelöltek egyáltalán nem vagy csak esetlegesen nyilatkoztak. Ezt az ULOSZ az Egyházi Képviselő Tanácsnál beadvánnyal nehezítette, amire a szóban forgó főtanácsi határozat végrehajtásának előkészítésére az Egyházi Képviselő Tanács legutóbbi (márciusi) ülésén kijelölt egy bizottságot, amely remélhetőleg hamarosan munkához lát, és jóváteszi a mulasztást. Mellesleg a belkörüi átvilágítás legenyhébb válfajának kérdésköre is annyira összetett és vitatott, hogy szerintem külön is felér egy interjútemával.

VII. Úgy gondolom, hogy szerkesztőségünk nem fog elzárkózni az említett bizottság tagjainak megkérdezésétől. De visszatérve az Alaptörvény-módosítás előkészítésére: jelenleg hol tart, milyen szakaszában van a munkafolyamat? Még van lehetőség új javaslatok benyújtására? (Olvasóink észrevételei-javaslatai például hova, kinek címen-dők?)

A munkafolyamat jelenleg az Egyházi Képviselő Tanács szakbizottsága általi előkészítés középső szakaszában van. Újabb javaslatok benyújtása továbbra is lehetséges, ámátor hivatalos úton már kötöttebb formában: az egyházközségek lelkészei és egyházköri

képviselői által a területileg illetékes egyházköri közgyűléshez kell eljuttatni az indítványokat. Mivel az ULOSZ szakbizottságának tagsága teljesen nyílt körű, „menet közben” is csatlakozni lehet hozzá, akár a kerekasztalszerűen tanácskozó munkaüléseken való személyes részvétellel, akár írásba foglalt javaslatokkal. Erre a lehetőségre a Közlöny útján ismételt felhívom az érdeklődők figyelmét. A csatlakozási szándék kifejezését – a további munkaüléseken való részvétel körülményeinek egyeztetése és az eddigi munkaanyag elküldése érdekében – az Unitárius Közlöny szerkesztőségével megegyező címre (3400. Kolozsvár, 1989. December 21. út 9-es szám) várjuk rendületlenül – az **ULOSZ Egyházi Alaptörvény-módosítást előkészítő bizottságának** megjegyzéssel.

VIII. Eddig milyen (volt) „a fogadtatása” az Alaptörvény módosításával kapcsolatos elképzeléseiteknek, javaslataitoknak, lépéseiteknek? Nehézségek adódtak-e?

Az ULOSZ szakbizottságának fogadtatását illetően jelzés értékű az, hogy a tavaly július óta a mai napig, a több mint száz lelkészből mindössze nyolcan vettek részt legalább egy munkaüléssel, azonban javaslatok szóbeli közlésével ennél jóval többen kifejezték érdeklődésüket. A lelkészi kar általános viszonyulása a **május 24-re** tervezett munkaülésszerű konferencián válik nyilvánvalóvá, akkor ugyanis bárki közvetlenül véleményt nyilváníthat, mondhatni színt vallhat a bizottság működése és javaslataink kapcsán. Hadd jegyezzem meg, az ULOSZ szakbizottságának létrehozását és tevékenységét nem mindenki fogadta kitörő lelkesedéssel, sőt ez esetenként értetlenkedést is szült: Vajon azok mit akarnak? Vajon nekik miért nem elég egy bizottság? Vajon többségük miért vesz részt mindkét bizottság munkájában? Stb. A válaszuk az, hogy nem akarunk az egyháznak rosszat, ellenkezőleg: minél alaposabban hozzá kívánunk járulni az Alaptörvény módosításának előkészítéséhez, s végtére a két bizottság párhuzamos működése igenis egészséges, amennyiben az elsőként megalakított az ULOSZ javaslatok kidolgozásának műhelye, az Egyházi Képviselő Tanács megbízásából működő második pedig a hivatalos és végleges változaton munkálkodik.

Az ULOSZ-os indítványoknak másik bizottságbeli fogadtatásáról most, a munkafolyamat kellős közepén nem lenne ildomos beszélni, de mindenképpen remélem, hogy a kisebbségi támogatásban részesülő javaslatok is megjelennek majd az egyházköri közgyűléseknek, később pedig a Zsinatnak küldendő hivatalos munkaanyagban.

IX. Előre láthatóan mikorra kerülhet sor a módosítások elfogadására, illetve az új Alaptörvény életbelépésére?

Amint említettem, a módosító indítványok felett a Zsinat határoz ügydöntően a 2002. november 29–30-ra tervezett ülésén. Az ott elfogadott módosítások azonnal érvénybe lépnek, amennyiben a Zsinat esetenként nem szab meg egy életbelépési időközszünetet.

Köszönöm a beszélgetést, és további eredményes munkát kívánok!

Az ULOSZ szakbizottságának tagjai nevében is köszönöm a jókívánságot, az interjú-lehetőséget, és üdvözlöm az Olvasókat.

Kérdezett: KVÁRI KOVÁCS ISTVÁN

Gondnok-presbiteri értekezlet Marosvásárhelyen 2002. február 26-án

Ennek a generációnak, akik most itt jelen vagyunk, (kezünkön meg tudjuk számolni a kivételeket) az emberiségnek legtöbb bajt hozó 20. század jelentette a beteljesülést, az érvényesülést, a megvalósulást. De ha az elmúlt századból maradt még elszámolnivaló, a soha el nem hagyó reményt, a nem élő álmokat, s az emlékeket magunkkal hoztuk, megmentettük. Tevékenységünk része unitárius egyházunk ügyeinek továbbvitele, gyülekezeteink életének szervezése, bonyolítása volt és maradt. Lehet, hogy lenne arra is kereshető, található példa, hogy hol irányítja az ifjúság az egyházközségek tevékenységét. Mindenképpen pozitív, hogy van érdeklődés az ifjúság részéről is az egyházi élet iránt. El kellene jutni oda, hogy minden unitárius vallású tanuló részesüljön az órarend szerinti, állam által is támogatott, szervezett hitoktatásban. Jó, de nem teljesen elfogadható, hogy az unitárius vallású gyermekek a református hitoktató órákon részesülnek vallásos nevelésben, mert a két egyház nézeteiben vannak különbségek. De hogy mégis vagyunk, létezők és reménykedünk, azt annak tulajdonítom, hogy egyházunk eljárási, lelkészi az egyházközségek vezetői és a gyülekezetek lelkes, pozitív magvát alkotó hívei fáradtságot nem ismerve küzdenek, dolgoznak, ténykednek megmaradásunkért, egyházunk jövőjének biztosításáért. Nem lehet figyelem nélkül hagyni unitárius egyházunknak a nagy történelmi évfordulók megünneplésében játszott szerepét, emlékművek avatásán való részvételét, kezdeményezéseit.

A jövő az ifjúságban van. Szeretném köszönetemet nyilvánítani azoknak a fiatal lelkészeknek s egyháziaknak, akik tapasztaltabb, az élet nehézségeit átélte és ezért megszenvedő elődeiktől átveszik a stafétabotot, és hajlandók arra, hogy a jót tovább vigyék, és igyekeznek mindent megtenni azért, hogy az „...oldott kéveként széthulló nemzetünket összefogják”. Álljunk a bérceken, mint a Hargitán a büszke fenyő, mely:

*„Gyökereit sziklába kellett hogy vágja,
mégis egyre szebb lett a koronája.
Száz szél, vihar támadta, hogy ledöntse,
De csak annál erősebb lett a törzse.
Őseink az ilyen fenyőktől tanulták meg talán,
hogy lehet megélni a Hargita oldalán.
És mi, mai székelyek is élni akarunk,
Kőből is kenyeret kell kiszorítson karunk.”*
(Asztrik páter)

Lehet, hogy egyházközségeink életébe való betekintésem során – dehát én is a jót, pozitívumot keresem – nem jártam eléggé nyitott szemmel, de azt tapasztaltam, hogy a világi választott szervek – gondnokok, keblitanácsosok – a lelkéssel, az esperesi és püspöki hivatallal azonos hullámhosszon vannak. A jót, a pozitívát szolgálják.

Történelmünk során az egyházi előjárók mindig a rendezett székely faluközösség, a rendtartó székely falvak kiemelkedő alakjai voltak, akik mindig alkottak, tettek Orbán Balázs gondolatának szellemében: „...Mindannyiunknak kötelességünk, hacsak egy homokszemet is, oda vetni nemzeti műveltségünk pompás épületéhez.”

Időben még közeli, élményben még gazdag, de már mégiscsak az elköltözött, tovatűnt 20. század után vagyunk. Ha a fák évgyűrűi ezerszámra lettek volna képesek összegyűlni, hogy fokozatosan terebélyesedő törzseiket átölelhessék, milyen keményen, magabiztosan, megtörhetetlenül állhatnák a sarat a Kárpátok vonalán s a határok mentén. De a fák nem élnek ezer évet. A történelem legyőzte a természetet. Az édes hazát tőlünk függetlenül mostohára cserélték. De a valósággal szembe kell néznünk. Ha tejbe akarnak fullasztani, addig kell rügkapalóznunk, amíg az edény tartalmából vajat köpülünk, és erre büszkén ráállunk, mert Kós Károlynak a Kiáltó Szó-ban 1921-ben megjelent felhívása ma is időszerű: „dolgoznunk kell, ha élni akarunk, és akarunk élni, tehát dolgozni fogunk.”

És milyen igazságtalannak, fájdalmasnak tűnik most, ma ezt a közmondást értelmezni: mindenki saját sikereinek a kovácsa. Nyolcvanegy és fél év után most volna lehetőség először arra, hogy az anyaországtól elszakadtan élő, szenvedő magyarság újra magyarnak érezhesse magát. Nem most tudatosult bennünk, hogy mi a magyar nemzet szerves részét képezzük. Mindannyian tudjuk, hogy apáink, nagyapáink, dédapáink a magyar hazáért, az ősi honért harcoltak. És íme, most, amikor a magyar kormány lehetőséget ad arra, hogy az anyaország fiának vallhassuk magunkat, s azon a nyelven olvashassuk nevünket és születési adatainkat, szülőfalunk nevét, amelyen megtanultuk a szülői házban édesanyánktól vagy dajkánktól, és fejleszthessük az iskolában tanítóink és tanáraink által, a történelem követelményének és nemcsak lehetőségének tartom. Mélységesen fel vagyok háborodva, hogy a magyarországi ellenzék (a kommunisták és az anyanyelvüket, vallásukat megtagadó vagy el nem ismerők) igyekeznek a közvéleményt ellenünk, erdélyi magyarok ellen hangolni. Visszatérve a közmondásra, ne ilyenek legyenek a mi sikerünk kovácsai! Köszönjük, történelmünkben már elégünk volt a botcsinálta doktorokból, a „sehonnani bitang embekekből”, a Kádár-féle káderekből. Mi, határokon túli magyarok abban a helyzetben vagyunk, hogy nekünk *most* összmagyarságban gondolkodó anyaországi vezető kell, aki érzi és tudja, hogy szívünk az övével dobban egy-zerre.

Végezetül néhány javaslatom lenne egyházunk előrelépése, állapotának megőrzése érdekében: az egyházi évfordulók megünneplése minden egyházközségben (a 2002. évi naptár alapján), az irattárak alapos és szakszerű gondozása tevékenységünk pontos rögzítése céljából, a garázdák, friss virágot lopók elleni megelőző akciók szervezése közösen – a temetők tulajdonosaival, önkormányzatokkal. (Ha pénzért is, ha már nincs kegyelet és tisztelet a garázdákban.)

FEKETE ÁRPÁD felülvizsgáló gondnok

Gondnok-presbiteri értekezlet Székelykeresztúron

Február 28-án került sor a székelykeresztúri egyház körben a hagyományos gondnok-presbiteri értekezletre, amelyet a székelykeresztúri egyházközség gyülekezeti termében tartottunk meg a tavasz első napján.

Az idetartozó 23 egyházközségből 19 képviseltette magát az összesen 44 megjelent világi előjáró által, 4 egyházközség különféle okok miatt (temetés, betegség) nem vett részt a nagy fontosságú eseményen.

Egyházkörünket **Szombattfalvi József** esperes, **Kiss Gergely** köri jegyző, valamint **Csáka József** és alulírott képviselték. Az értekezleten jelen volt **dr. Szabó Árpád** püspök és **dr. Kisgyörgy Árpád** főgondnok. Az eddigi szokáshoz híven most is egyházi énekkel kezdődött a találkozó, majd ezt követően imát mondott **Kiss Gergely** lelkész-köri jegyző.

Ezt követően **Szombattfalvi József** esperes megnyitó beszédében szívélyesen üdvözölte a jelenlévőket, és Isten áldását kérve életükre és értekezletünk munkálataira sor került az egyházközségek képviselőinek egyéni beszámolójára.

Ezen beszámolók ismertetésére jellemző volt a nyílt, őszinte beszélgetésforma, az egyházhoz közeledés. Mindenki szabadon mondta el az egyházközségben elért sikereket, de nem titkolta el senki a nehézségeket, valamint a hiányosságokat, amelyekkel szembe kellett nézni az elmúlt év folyamán. A beszámolókból kitűnt, hogy minden egyes egyházközségben nagyjából ugyanazok a problémák foglalkoztatják az érintetteket: templom és lelkészi lakás karbantartása, gyülekezeti élet fenntartása, nőszövetség és Ifjúsági Egylet működtetése, földterületek és erdők visszagyénylése, fenntartói járulékok maradéktalan begyűjtése.

Ugyanakkor sorra került a már szinte napirenden emlegetett lélekszámapadás miatti aggodalom, valamint az egyes falvakban gondot okozó cigánykérdés.

Kevés kivétellel minden egyházközség anyagi gondokkal küzd, és próbál megoldást találni a nehézségek orvoslásában. Legtöbb esetben jól működik az amerikai testvér-gyülekezeti kapcsolat, esetenként igénylik az egyházi támogatást is, de örvendetes az a tény, hogy – nagyon kevés kivétellel – minden helységben igénybe veszik az egyházközségi tagok hozzájárulásait pénzben, anyagi adományokban vagy közmunka formájában.

Amint az elhangzott beszámolókból kiderült, örvendetes, hogy jó a kapcsolat világi vezetők, gyülekezetek és lelkészek között, ami továbbra is biztató vallásos egyházi életünk ápolására és kiöregedett kicsi falvaink megmentésére. Mint ismeretes, egyházkörünkben több egyházközség van 100 alatti lélekszámmal, ahol a beszozláló lelkészi forma érvényesül, és ennek ellenére is sikeres az egyházi tevékenység, persze az anyagi gondok ott is jelen vannak.

Az egyházközségi képviselők beszámolói után Ft. püspök úr értékelt az elhangzott jelentésekből kiderült eredményeket, és az egyházközségek életében, valamint az egyetemes egyház életébe való betekintést ablaknyitás jelzővel illette meg.

Tartalmas és értékes beszámolót tartott a jelenlévőknek egyházi gondokról, tervekről, nagyobb munkálatok és javítások helyzetéről. Kihangsúlyozta egyaránt az épület és ember fontosságát egyházi életünkben, kapcsolatot teremtve ezáltal a bentlakás-tetőtéri beépítés jelenlegi helyzetével.

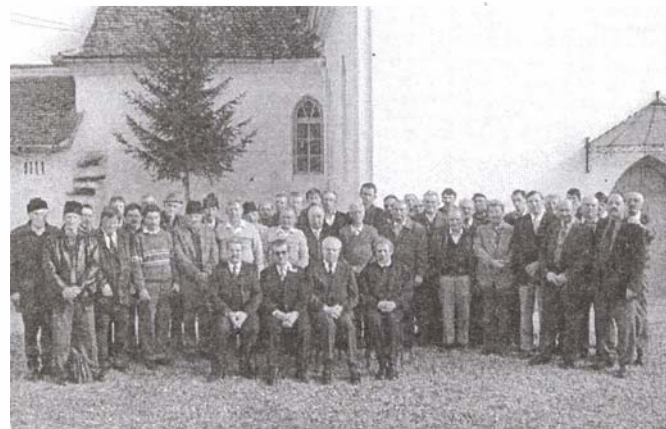
Említést tett a fenntartói járulékok fontosságáról, valamint az új Kézfogás Alapítvány adta lehetőségekről. Felszólításként biztatott a státustörvény által biztosított Magyar igazolások kiváltására.

Az értekezlet **dr. Kisgyörgy Árpád** egyházi főgondnok beszédével zárult, aki szintén felszólította a jelenlévő világi vezetőket, tegyenek meg mindent egyházközségeink ápolásában, fejlesztésében, magyarságunk fennmaradása érdekében.

Befejezésként ima és egyházi ének hangzott el. Ezt követően a jelenlévők közös ebéden vettek részt a liceum étkezdéjében, majd csoportképet készítettünk a templom udvarán, amelyből mellékelek egy fényképet rövid beszámolóírással mellé.

Isten áldása legyen a résztvevők életén és vezéreljen valamennyiünket egyházközségeink érdekében tett tevékenységünkben.

CSEZÁR LAJOS felügyelőgondnok

BÖZÖDI GYÖRGY FALUM FÖLDJE

*Zöld, zöld, zöld az egész föld,
most szökken szárba az őszi vetés.
Barna foltokba foszlik fent a hegyalja,
szüret után a kedve már kevés.
Szereted-e eléggé ezt a földet,
jobban szereted-e minden egyébnél?
Kóstoltad-e a rögök ízét:
kóstoltad-e a föld búzáját,
kóstoltad-e hegyoldalunk borát?
Tested velejéből is ez terem majd,
húsod rostjaiból is ez terem majd.
Itt a kenyere és a bora ismét,
harapj belé és kortyogtasd vitézül,
kóstold meg hát jövődő életedet.*

Testvérkapcsolatok

Fapapucsos, tulipános testvérek

A holland testvéreket nevezzük leggyakrabban így. Persze még más jelzős szerkezetekkel is illetjük őket. Szélmalmos, csatornás (értsd: a földek között vonuló csatornák), hajós, sajtos holland testvérek. Isteni ízeket varázsolnak szánkba a holland sajtok. A holland hajók számtalanszor bejárták a világ vizeit. (Persze gyarmatokat is szereztek, ám mégis voltak annyira okosak, hogy a bennszülötteknek a leigázás iszonya helyett az együttműködés örömét szolgáltatassák.) A holland hajósok mindig is bátorságról, vállalkozó kedvről és gyakorlatiasságról tettek bizonyosságot. Így van ez ma is, sőt az is elmondható, hogy ezek a tulajdonságok a holland emberek többségére is vonatkoznak. A fából készített szélmalmok egy régi romantikus világot sugallnak. Az új szélmalmok pedig meggyőznek minket arról, hogy a természet rombolása nélkül is lehet energiát termelni. A földek között futó csatornák vize tiszta. Télen nemzeti sportjukat űzik rajtuk, a korcsolyázást. A hollandok tudnak bánni a vízzel. Legnagyobb repülőterük kilenc méterrel a tengerszint alatt terül el, természetesen szárazföldön. A hollandok még a tengertől is földet tudtak szerezni. A tulipánmezők lélegzetelállítóan szépek, s a fapapucskok csintalanul tipegnek-kopognak a kövezeten.

A holland lakosság többsége vallásilag nem szabadelvű. De ott is vannak, akik hisznek a hit szabadságában, abban, hogy minden egyes embernek joga van felfogásával megegyező gyülekezethez vagy egyházhoz tartozni.

Homoródszentpéter testvérgyülekezete a bilthoveni De Woudkappel gyülekezete. 1997 óta tart a kapcsolat, ami mindkét gyülekezet életébe örömet hozott. Évente kétszer szoktak minket meglátogatni. Egy alkalommal egy szentpéteri kis csoport is volt Bilthovenben. Egymás életéből tanulunk. Egymásnak örömet szerzünk, egymást vigasztaljuk, ha sikertelenség vagy bánat nyom. Teologizálunk, meg akarjuk váltani a világot, ki akarjuk küszöbölni belőle a rosszat. Tiszteletben tartjuk egymás hagyományait, és bátorítjuk egymást a nyitottságra, az egymás iránti türelemre.

Az idén együtt töltöttük a húsvéti ünnepeket. Hans Borleffs és Annelis Trenning látogatott hozzánk. Együtt álltuk körül az úr asztalát, együtt részesültünk az úri szent vacsorából. Együtt tettünk hitet, hogy Jézus tanítványai vagyunk. Együtt festettük a húsvéti tojásokat. Együtt örvendtünk a locsolásnak és a néha pajzán húsvéti versikéknek. Vendégeink csodálták szülőföldünk szépségét, vallásunk nyitottságát és otthonaink melegségét.

A két gyülekezet úgy döntött, hogy másokat is részesíteni óhajt abban az örömben, amit a testvérgyülekezeti kapcsolat nyújt. Elhatároztuk, hogy minél több Homoród menti unitárius gyülekezetnek szerzünk testvérgyülekezetet Hollandiában. Egy párosítás már sikerült is. Jánosfalvának megszereztük Wassenar szabadelvű protestáns gyülekezetét. Valahányszor meglátogatnak minket holland testvéreink, egy alkalmat mindig arra szánunk, hogy ők itteni lelkészekkel találkozzanak. Reményünk van arra nézve, hogy egyre több testvérgyülekezeti kapcsolatot tudjunk létrehozni.

Csodálatos érzés, ha az embernek barátja van. Csodálatos érzés, ha egy közösségnek vannak barátai. Megnyugtató érzés tudni, hogy a világon van néhány hely, ahol nemcsak tudnak rólunk, de szeretnek is minket.

Adja Isten, hogy minél több erdélyi unitárius közösség tapasztalja meg ezt az érzést. Adja az Isten, hogy minél többen megtapasztaljuk a világot átszelő barátságok megtartó erejét.

SZÉKELY KINGA RÉKA lelkész

Először, de nem utoljára!

Március 24. és április 3. között kedves amerikai vendég örvendtetett meg látogatásával. Carol Rosine, a Boston melletti Franklin város univerzalista egyházközségének lelkészje. A kellemes baráti kapcsolat a lelkésznel és gyülekezetével akkor kötődött, amikor 1997-1998-ban – dr. Gellérd Judit közvetítésével – testvéri kapcsolatot létesítettünk Franklin és Ádamos között. Amerikai tanulmányaim befejeztével azonnal alkalom nyílt arra (akkor még ádámosi lelkészként), hogy meglátogassam az új testvérgyülekezetet. Azóta több alkalommal is élvezhettem vendégszeretetüket, de most került sor arra, hogy ezt a szeretetet viszonzhassam. Bár jelenleg már nem vagyok ádámosi lelkész, szívesen vállaltam családommal az áthidaló szerep betöltését, a kapcsolat új lehetőségeket kínáló folytatására.

Vendégünk virágvasárnap estéjén, imahetet záró szeretetvendégségünk végefelé érkezett meg Kolozsvárra. Másnap városnézőbe mentünk. Unitárius vonatkozású helyeket látogattunk meg. Carol számára az egyik legérdekesebb élmény az volt, amikor az egykori óvári iskola (jelenleg zeneiskola) épületébe látogattunk, ahol hajdanán Dávid Ferenc volt az iskolaigazgató, és amely annyi híres unitárius tanárnak volt szellemi fellegvára. A javítás alatt álló (belvárosi) nagytemplomunk, már-már sejteni engedte – az idegen látogató számára is – megelevenedő hajdani szépségét. Meglátogattuk az egyházi központot, és a tetőtérben kialakított kollégiumi bentlakást. A lelkész el volt ragadtatva mindattól, amit a bentlakásban láthatott. A bentlakást bemutató segédlelkész-vallásnár, Solymosi Zsolt készségesen számolt be a munkálatok történetéről. Carol Rosine elmondta, hogy egyházközsége is támogatja az unitárius kollégium jövőre tekintő terveit. Ennek első jele abban nyilvánul meg, hogy felvállalták az ádámosi Miklós István tanulmányainak anyagi támogatását.

Vendégünk – az ugyancsak Kolozsváron tartózkodó amerikai vendégek, John Gibbons lelkész és Charles Gaines társaságában – találkozott egyházunk vezetőivel, valamint az ODFIE képviselőivel. Részt vett a kolozsvári nőszövetség gyűlésén, találkozott és elbeszélgetett teológiai tanárainkkal. Meglátogatta a teológiai intézetet is. Az Írisz-telepi egyházközség tagjaival együtt részt vett a nagypénteki istentiszteleten. Ezt követően Dicsőszenmártonba utazott, ahol Fazakas Endre nyugalmazott lelkész-esperes, ádámosi beszolgáló lelkész családjá körében töltötte húsvéti ünnepét. Húsvét első napján szószéki szolgálatot végzett Ádámoson, és segédkezett az úrvacsoraosztásban. Délután találkozott a keblitanácsosokkal. Ünnepe másodnapján részt vett az istentiszteleten, majd a gyermekekkel találkozott. Látogatásokat tett többgyermekes nagycsaládoknál. Az ünnepek után visszatért Kolozsvárra, ahonnan április 3-án indult vissza hazájába.

Carol Rosine lelkész először járt Erdélyben, de bevallása szerint: biztosan nem utoljára.

MEZEI CSABA lelkész

SZERETETÜKKEL IMÁDKOZTAK A BÉKÉÉRT Összefoglaló a 2002. március 1-én tartott Világimanapról

Március 1-én a világ 180 országának asszonyai imádkoztak a romániai nőkért. A Kolozsvárra megérkezett beszámolókból tallóztam, hogy megtudják, hogyan is ünnepeltek Erdély unitárius asszonyai, lányai a tavasz kezdetén.

Brassóban az idei imanapot Sós Nóémi cserefalvi református lelkész és Raduch Zsoltné evangélikus tiszteletes asszony készítette elő. 1970-től az evangélikus gyülekezet ad otthont az imanapnak. Idén is megtelt a templom. Több mint 250 asszony imádkozott együtt – tudtuk meg **Kovácsné Páska Edit**nek, a Brassói Lapok című hetilapban megjelent beszámolójából.

A vetített diaképek és magyarázó szöveg elhangzásakor a nők szembetalálták magukat életükkel, gondjaikkal. Nyomasztó volt, de reális a szociális gondok sokasága, a kilátástalanság. Így ismert meg idén március 1-én a világ minket, romániai nőket: gondjainkkal, mindennapi küzdelmeinkkel s olykor felcsillanó reményeinkkel.

„Ezen a napon nemcsak szeretteinkért imádkoztunk, hanem elsősorban ellenségeinkért, azokért, akik minket nem szeretnek. Kértük, hogy jöjjön el az igazi, kölcsönös megbocsátás, a megbékélés ideje” – zárta brassói beszámolóját **Kovácsné Páska Edit**.

Március 1-én **Korondon** is megtartották, a már hagyományossá vált és nagyon várt Világimanapot. Idén a római katolikus templomban gyűlt össze körülbelül 300 római katolikus és unitárius lány, asszony – olvasható **Farkas Lászlóné**, korondi énekező levelében.

„Meghitt, szeretetteljes két órát töltöttünk együtt, imádkozva: egymásért, a viláért, a békéért. Majd a katolikus tanácsstermben részt vettünk az asszonyok által nagy gondnal és szeretettel előkészített agapén, ahol együtt énekelve, szeretettel egy évre újból feltöltöttünk” – írja **Farkas Lászlóné**. A korondiak, megegyezés szerint, a begyűlt 1 500 000 lejes perselypénzt a dévai árvaházi gyermekeknek küldték el.

Nagyszébenben sem maradt el a nők imanapja. Erről **Som Éva Julianna** értesítette a szerkesztőséget. Leveléből megtudtuk, hogy az evangélikus templomban gyűltek össze a római katolikus, a görög katolikus, a református, az unitárius és az evangélikus nők, hogy körbeimádkozzák a Földet. Ezáltal néhány órára mindnyájan egyformák lettek, egyet akartak: hogy béke legyen bolygónkon.

A **vargyasi** asszonyok és lányok is csatlakoztak a március első napján világszerte Romániáért imádkozó nőkhöz.

„Tekintettel arra, hogy idén Romániáért imádkoztak a világ keresztény asszonyai, nagyobb számú résztvevőre számítottam, de ez nem így történt” – írja **Andorkó Rozália** tiszteletes asszony. A jelenlevő csaknem 30 sze-

mély boldog volt, hogy része lehetett annak a „csodálatos imaburoknak, amely mint egy igazi szívárvány egy egész napon át körülölelte Földünket”.

Összeválogatta: **MAKSAY MAGDOLNA** – K.vár

Nőszövetségi beszámoló – Korond

Mint minden évben, idén is farsang kezdetén nőszövetségünk együtt az ifjúsági egylettel megkezdte tevékenységét. Első alkalommal megterveztük az idei programunkat. Hetente, esténként két-három alkalommal gyűltünk össze – 28-30 személy (összesen harminc alkalommal). Rendszeressé vált találkozásainkon alkalmi műsorral készültünk a közelgő húshagyókeddi farsangtemetésre, március 1-én tartandó Nők Világnapjára, márciusi nemzeti ünnepünkre és a lókodi öregotthon látogatására. Nőszövetségi pénzadományból, mindezek mellett, sor került egyházközségünk ravatalterítőinek felújítására, hiszen már karácsony előtt személyi adományból kicserélődtek a gyászszálók is.

Húshagyókeddi esténk szeretetotthonunkban áhítattal kezdődött, majd rövid műsorunk után, székely szokásunkhoz híven, gyermekeink tréfás-maszkaras játékkal szórakoztatták a népes gyülekezetet. Kürtöskaláccsal és forró teával ízesítettük meg esténket, amit gazdag tombolasorsolás követett. Ez évben is a tiszteletes asszony tortatombolával jelentkezett, amit idén egy kis elsős fiúcska nyert el. Szép bevételünket a lókodi öregotthon részére ajánlottuk fel, 500 000 lejt.

Március első péntekén tartottuk a Nők Világimanapját, idén a római katolikus templomban, együtt a római katolikus imádkozó asszonyokkal. A zsúfolásig megtelt templomban elhangzottak szebbnél-szebb imák, vallásos énekek, mire szívünk megtelt egy csodálatos érzéssel: „Jöj hát, add a kezed testvérem/ Éljük szeretetben és békességben / Bárhol a földön, de / Isten közelében.”

Imanapi perselypénzünket a dévai árvaház gyermekeinek küldtük el. Március 10-én meglátogattuk a lókodi öregotthon lakóit. Ifjúsági egyletünkkel közösen gyűjtést rendeztünk: adományaink élelmiszert, kerámiát és a nőszövetség elnöke által adományozott ajándécsomagokat tartalmazott a húshagyókeddi tombolapénz mellett. Szavaink és dalárdánk versekkel, énekekkel örvendeztették meg az öregotthon lakóit. Megható élményként maradt emlékezetünkben ez a látogatás.

Templomunkban március 15-én az ünnepi istentisztelet után nőszövetségünk egy húszperces, alkalomhoz illő műsorral gazdagította a megemlékezést. Ezt követően, mint minden évben, részt vettünk a Bencédi emlékműnél tartott koszorúzás ünnepségen. További terveink közt szerepel: nőszövetségi edénykészletünk kiegészítése, valamint a hűséges templombajáró iskolás gyermekeink jutalomkönyvvel való megajándékozása az évzáró ünnepélyen: Hála Istennek vasárnapról-vasárnapra telve vannak a gyermekpadok, kb. 60-70 gyermek jár hűségesen templomba. Sok könyvre lesz hát szükségünk! De mint anyák, nagymamák a legnagyobb örömmel segítünk gyermekeink eredményes valláserkölcsi nevelésében.

MOLNOS ÉVA nőszövetségi pénztáros

Szeretetteljes vasárnap a lókodi öregotthonban

Szép, napsütéses vasárnapra ébredtünk, amikor eljött az a várva várt nap, hogy meglátogassuk a még általam sosem látott lókodi öregotthont. Bevallom, kissé szorongó érzés töltött el, amikor arra gondoltam: vajon, hogy is élhetnek ott az idősebb emberek, milyen emberek, hogy mennyire öregek? Ugyanilyen gondolatokkal, de szeretetteljes elhatározással született meg már a farsang idején a korondi unitárius nőszövetség és az ifjúság közös elhatározása, hogy a közeljövőben meglátogatjuk az öregotthon lakóit. A nőszövetség már január elejétől minden héten kétszer rendszeresen találkozott és készült műsoraival a Világimanapra, a húshagyókeddi estre, az öregotthon látogatására és a március 15-i ünnepre. Úgy döntöttünk, hogy egy kicsit vidámabbá varázsoljuk a szürke hétköznapokat az idősek körében, gyűjtöttünk konyhára való élelmet is, amit a nőszövetség tagjai nagy szeretettel adományoztak, és a húshagyókeddi esti tombolázás bevételét is felajánlottuk az öregotthon lakóinak (500 000 lejt).

A nőszövetség elnöknője külön személyre szóló kis csomagokat is készített, ami tartalmazott gyümölcsöt, édességet és használható kerámiatárgyat is.

Eljött a várva várt pillanat – 36-an megérkeztünk a fenséges öregotthonba, ahol a lakók már vártak ránk. Farkas László tiszteletes úr felolvasta az Isten ígését, elénekeltük közösen a 189-es számú egyházi énekünket, és aztán következett a nőszövetség műsora, amit Farkas Margit énekvezérünk tanított be. Mi és az ott lakók is együtt sírtunk, nagyon meg voltunk mindannyian hatódva. Voltak nagyon öregek, akik csak a kis kerámiatárgyakról fedeztek fel minket, mondván: „...hiszen ez a korondi!”, másokat nagyon meghatott a szeretetről szóló műsorunk.

Az ott lakó Kovács úr köszönetet mondott a látogatásunkért. Elmondta, hogy sokáig rólunk fognak majd még beszélni az elkövetkező szürke hétköznapjaikon... és, hogy nekik bizony „történetek bökkenők” az életükben, és azt kívánta nekünk, hogy mi ne ütközzünk soha ilyen lépcsőfokokba, hogy minden ember maradhasson a saját szerettei körében – még idős korában is. Én úgy érzem, hogy a Kovács bácsi szavait sosem felejtsem el. Aztán együtt énekeltünk sok szép éneket, elbeszélgettünk a

lakókkal szobáikban is – és a legnehezebb pillanat az elválás volt! Kikísértek egészen az udvarig, egy bácsi még a lépcsőn is szavalt az általa szerkesztett Korondról írt versét.

Hazafelé már sokkal jobban megrövidült az út, mert jó érzés volt felvidítani az ottani embereket, de még jobb érzés fogott el a tudattól, hogy otthon várnak ránk a mi szeretteink, és jó lesz ügyelni rájuk!

Ha Isten is úgy akarja, jövőre ismét meglátogatjuk az elhagyott anyukákat és apukákat, hadd lehessenek ők is bár két órát boldogok.

LŐRINCZ MÁRTA

Ökumenikus nőszövetségi találkozó a medgyesi Millenniumi Házban

Immár hagyománnyá vált, hogy a medgyesi egyházi nőszövetségek közösen tartják összejöveteleiket. Ez év január 26-án, szombaton délután az unitárius nőszövetség meghívására és rendezésében, az egyházközségünk területén létesült MILLENNIUMI HÁZ nagytermében került sor ez évi első összejövetelünkre a történelmi egyházak nőszövetségeinek: katolikus, református, evangélikus, ortodox és görög katolikus s természetesen az unitárius nőszövetség találkozója.

A találkozó célja: a különböző nőszövetségek munkájának megismerése, a tapasztalatok kicserélése, közös célok kijelölése és megvalósítása. Mindezekon túl példamutatás a keresztyéni együttélésre és munkálkodásra, az egymás elfogadására.

A találkozás és együttléti teadélután keretében történt, és a résztvevő 70 személy közvetlen, bensőséges hangulatban töltötte el ezt a szombat délutánt. Bevezetésképpen Kiss Károly unitárius lelkész Biblia-olvasást és áhítatot tartott – román és magyar nyelven.

Ismertetések hangzottak el a nőszövetségek munkájáról, a csontritkulást megelőző romániai egészségügyi társaság tevékenységéről. Közben verseket adtak elő: Kiss Károly, Márton Elza és Gazdag Mária afiai.

Kiss Anna elnöknő ismertette a medgyesi Cukorbeteg Egyletének munkáját, kiemelve a városunkban élő cukorbeteg, rákos és AIDS-es gyermekek sanyarú helyzetét, segítségére szorultságát, és felkérte a jelenlévőket, hogy adakozzanak ezeknek a gyermekeknek megsegítésére. A felhívás révén 1 millió lejt gyűlt össze, amely összeget a nőszövetségek nevében átadták a Cukorbeteg Egyletnek. Ez a szervezet ugyanis lelkiismeretesen, orvosi ellátottsággal, keresztyéni szolgálattal foglalkozik e gyermekek sorsával.

Érdekes színfoltja volt e találkozóknak a két magánfodrásznő: Kiss Anna és Mărginean Victoria fodrászati bemutatója. 7+4, összesen 11 modellen bemutatták a klasszikus hajviselettől kiindulva a legmodernebb hajszobrászati alkotásokat, ami nagy sikert aratott.

A jól szervezett, lendületesen és érdekfeszítően levezetett találkozó három órája szinte elrepült, és a visszajelzések azt mutatják, hogy minden tekintetben eredményes volt. Szolgált a együttélés, együttgondolkodás, keresztyéni

egymás elfogadást, közös cselekvést, felekezeti és nemzetiségi hovatartozáson túl, és egyben felhívta a figyelmet a belső tartás és érték mellett a külső megjelenés, ápoltság és gondozottság szükségességére is.

Az összejövetel alkalmából felszolgált tea, kávé és sütemény a megyesi unitárius nőszövetség adománya volt, és mind a szervezés, mind a kiszolgálás munkájában és feladatvégzésében Kiss Anna elnöknő mellett elismerést érdemelnek Bándi Judit, Rus Magdolna, Toța Erzsébet, Márton Elza, Kolozsvári Margit, Molnár Szonja, Barabás Jolán, Érsek Erzsébet és Fehér Rozália atyánkfiai.

KISS KÁROLY lelkész

Kellemesen és hasznosan

Immár több éve, hogy a téli időszakban kellemesen és hasznosan töltik egyházközségünk asszonyai, lányai a hosszú estéket. A korszerűen berendezett tanácsteremben, a farsang beálltával, előre kidolgozott terv alapján tartjuk a *Nők órája* rendezvénysorozat, melynek keretében a valláserkölcsei nevelés mellett általános műveltségre való nevelés is folyik.

Rendezvényünk január 18-án indult, és – a fiatal édesanyák kérése alapján – minden péntek este folytatódott az előadásorozat. Azért döntöttek a péntek este mellett, mert szombat „iskolamentes” nap, s így az édesanyák nemcsak nyugodtan járhattak a Nők órájára, de igen sok esetben magukkal vihették iskoláskorú gyermekeiket is, ha éppen olyan előadás volt betervezve, melyet a gyermekek is nyugodtan meghallgathattak.

E télen asszonyaink Biblia-magyarozatot hallgathattak **Bíró Mihály** lelkész úrtól; **Bíró Erzsébet** tiszteletes asszony beszámolt a 2001. évi tevékenységükről, ismertette a torockói konferencia anyagát; **Gagy Gyöngyi** nyugdíjas tanárnő *Móra Ferenc irodalmi munkásságát* ismertette; **Gálfalvi Gábor** tanító a *Drog és a család* címmel értekezett; **Székely Anikó** magyar szakos tanárnő *Magyar irodalom az ősköltésztől napjainkig* címmel tartott értékes előadást; **Bartos László** történelem szakos tanár *Nők a magyar történelemben* témával nyugozta le a hallgatóságot. **Bíró Mihály** lelkészünk *Az 1848-as forradalomról* értékes előadást tartott.

A helyi nőszövetség – a tiszteletes asszony irányításával – minden egyes alkalommal *tea-estet* is rendezett, melyet tombolatárgyak kisorsolásával kötöttek össze, ami színesebbé, változatosabbá és vonzóbbá tette a hosszú téli estéket.

A rendezvénysorozatot az *Egyetemes imahéttel* zártuk, melynek keretében március 11-én **Fazakas Károly** nyugalmazott lelkész, 12-én **Kányádi György** helybeli református lelkész, 13-án **Jakab Zsolt** újszékelyi, 14-én **Dancs Lajos** énlaki lelkész, március 15-én pedig **Andrási Benedek** székelykeresztúri segédlelkész-vallástanár végzett szolgálatot a nagyszámú hallgatóság előtt.

Egyházközségünk asszonyai és lányai – a tavasz kezdetével – lelkileg és szellemileg gyarapodva fogtak neki a kemény munkát igénylő kenyérteremtő munkának, Isten segédelmével.

GÁLFALVI GÁBOR Alsóboldogfalva

Ifjúsági oldal

KÖZLEMÉNY

Az erdélyi unitárius ifjúság és más felekezetű, szabadelvű vallásos fiatalok szervezeteként működő *Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet* (ODFIE) folyó év február 22–23-án, Székelyudvarhelyen szervezte meg az *V. ODFIE Szavaló- és népdalverseny országos döntőjét*.

A rendezvény székhelyül a helybeli Művelődési Ház koncertterme, a belvárosi unitárius templom, valamint Benedek Elek Tanítóképző és a Tamási Áron Gimnázium bennlakása, étkezdéje, illetve díszterme szolgált. Az első nap bevezető jellegű tevékenységei után – beiratkozás, városseta, műhelymunkaszerű szakmai képzés, zenés irodalmi est, táncház – a tulajdonképpeni verseny szombat reggel kezdődött, egy alkalmi áhítat után. A több mint százötven résztvevő zömében olyan 12 és 25 év közötti fiatal volt – esetenként az egyházközségi ifjúsági egyletek szintjén már megszervezett elődöntők nyertesei –, akik életük valós értékének tekintik a verssel és a népdallal való foglalkozást, s általa gazdagodásként élik meg a népi kultúrával, illetve a nemzeti irodalommal való találkozást.

A verseny déli szünetében a résztvevők néptáncbemutatót láthattak, majd vacsora után sor került a szakmai kiértékelésre és az eredményhirdetésre. Az egész napos megmérettetés fáradalmait és a versenyhangulat feszültségét az esti órákban az egyes meghívottak és bíráló biztosok, valamint az ODFIE választmányi tagjainak és munkatársainak egyéni műsorszámai oldták fel. A rendezvény táncmulatsággal ért véget.

A szavalóverseny győztese a székelykeresztúri Moldován Adél lett, a segesvári Koncz László és az alsófelsőszentmihályi Fülöp Júlia előtt. Különdíjban részesültek: Varró Bodoczi Barna (Bágyon), Német Viola (Sepsiszentgyörgy) és Darvas Beáta (Homoródszentmárton).

A népdalverseny kategóriájában a bíráló bizottság külön díjazta a két nem képviselőit. Így a lányoknál az első díjat a homoródmási Bodor Kinga nyerte el, a második helyezést a segesvári Györfi Emőke és a székelykeresztúri Kovács Ilona osztotta meg, akiket Szabó Eszter (Homoródmás) és Aszalós Ilona (Harangláb) követett a dobogón. A fiúknál első díjat nem osztottak, a második helyre pedig az árkosi Főcze Lóránt került, akit harmadikként a homoródszentpáli Imreh Levente és a fiatalfalvi Gagy Attila követett.

Isten áldása legyen a verseny támogatóin, kivitelezőin és résztvevőin egyaránt!

Az ODFIE Elnöksége

A hagyomány ereje

„Ó, hogyha hinni tudnám: nemcsak szívemben hordom mindazt, mit érdemes még, s van visszatérni otthon”

(Radnóti Miklós: Erőltetett menet)

Unitárius Gimnáziumunk mindig is híres volt a hagyományok ápolásáról, megőrzéséről. Évente megtartották a jótevőknek ajánlott hálaünnepélyt már a múlt században; az iskolaalapítás különböző évfordulóit, nemzeti történelmünk nevezetes napjait; ezek mellett jellegzetes helyi szokásokat, hagyományokat rendszeresítettek.

Nem célunk bizonyítani a hagyományörzés fontosságát, jelentőségét – ez kitűnik az alábbi sorokból –, viszont örvendüink, hogy tanulóink tudatában vannak a hagyományok fontosságának, értékeli az iskola régi és jelenkori hagyományait – még az olyant is, amely nem áll közel népünkhöz, vidékünkhöz, mint például a Bálint-nap, ami az utóbbi években honosodott meg.

Örömmel fogadtuk Veres Ferenc nyugalmazott tanár úr kérését, hogy iskolánk pár osztályában felmérést végezhessen olyan céllal, hogy megismerjük a tanulók hagyományokhoz való viszonyulását (a tanár úr már máshol is végzett ilyen irányú kutatásokat). A felmérést a IX., XI., XII. osztályokban végezte, minden tanuló komoly, megfontolt választ adott a 14 feltejt kérdésre. Válaszaikból kitűnik, hogy nagy jelentőséget tulajdonítanak az őseiktől megőrzésre átadott kincseknek – mind a mindennapi élet, mind történelmünk teréről –, és hál' Istennek ezt a modern világ és annak gondolkodása sem tudta kiölni belőlük.

A tanár úr szintézise kimondottan egyéni véleményt tükröz, feltételezzük, hogy mások is hasznosítani tudják.

FEKETE JÁNOS, a székelykeresztúri Unitárius Gimnázium igazgatója

„Korunk egyik rákfenéje, a hagyományrombolás világ-szinten teret hódított. Félő, hogy a modernizmus álcájában ez a bomlasztó szemlélet éppen az ifjúság tudatában, személyiségformálásában okoz legnagyobb kárt.

A kérdőíves felmérés szintézise számunkra megnyugvással szolgálhat. Igen, mert az Unitárius Gimnáziumnak, ahol a felmérés készült, már pozitív megítélése van a hagyományok jelentőségéről; tisztában vannak mind a tartalmi, mind a formai vonatkozásaival, készek megőrzésére és továbbadására.

Első kérdésként éppen a hagyományok jelentőségét kellett, hogy indokolják. Alaposan átgondolt felelősséggel, őszinte nyíltsággal megfogalmazott válaszokat olvashattam. Ezekből közlök néhány idézetet: **Tódor István** (IX. o.): „A hagyomány összetartja az egyéneket, családokat és nemzetet.” **Bokor Gál Emese** (IX. o.): „...ez növeli a nemzetünk iránti szeretetet, és büszkén vallhatjuk, hogy hozzá tartozunk.” **Murvai Erzsébet** (IX. o.): „...egy nép hagyományainak megőrzésével és továbbadásával hozzájárul fenn-

maradásához.” **Szabó Zoltán** (XI. o.): „...a hagyományokat tekinthetjük kincsnek, amit elődeink ránk hagytak. A hagyomány összetarthat egy közösséget, nemzedéket.” **Moldován Adél** (XII. o.): „Úgy gondolom, hogy a hagyományok, szokások és azok tiszteletben tartásával válik egy egyén, család, akár egy nemzet is azzá, ami és olyanná, amilyen.” **Antal Erzsébet** (XII. o.): „A múlt emlékeinek megőrzése egyfajta támasz, útmutató hovatarozásunk keresésében.” **Ravasz Enikő** (XII. o.): „...őseink szelleme örökre fenn marad a hagyományokkal.”

Három kérdés a család hagyományainak tartalmi, érzelmi lényegére utalt (maradt-e fenn ilyen hagyomány, milyen típusú házasságban élnél, úgy nevelnéd-e gyermekeidet, mint ahogy szüleid neveltek téged). A diákok válaszai apró részletességgel taglalták a családok szokásait, hagyományait, tagjainak egymáshoz való viszonyulását, kapcsolatát a nagyobb közösségekkel, foglalkozási folytonosságát, maradandó érték alkotásait.

A családban uralkodó szeretet, szülők, nagyszülők példáinak emléke érzelmi világunk kincstárában örökre fennmaradnak olyan lírai megvilágításban, ahogyan azt az alábbi idézetekben olvashatjuk: **Varró Amália** (XII. o.): „Dédapámat látom magam előtt. Mindig az az örökös küzdés, tettvágy. Csodálatra méltó... Nagy mindig azt mondta, azért olyan vörös az ég karácsonykor, mert az angyalkák sütik a pogácsát. Ilyenkor ő is pogácsát sütött. Csak most jövök rá, hogy ő is egy igazi angyal volt.”

Fodor Katalin (IX. o.): „Bár én is olyan anya lennék, mint az én édesanyám. Remélem, tovább tudom adni azt a sok jót utódaimnak, amit én tanultam édesanyámtól.” Mindezekben a szülők iránti tisztelet szép példáit láthattuk meg.

A szülők nevelési elveinek és eljárásainak megítélésében nem ilyen egyértelmű az állásfoglalás. Noha 85–90%-ban helyeslik azokat, akadnak kritikai fenntartások: lazítani a szülői szigort, több szórakozási lehetőséget biztosítani, megértést tanúsítani a gyermekekkel szemben. **Patakfabi Emőke** (IX. o.) megvallja makacsságát, hogy soha nem tudott bocsánatot kérni gyermeki vétségeiért. **Kékesi Álmos** (XI. o.) szerint a gyermekek „legyenek szabadabbak, amit nem szeretnek, az ne legyen rájuk erőltetve.” Akadnak kik önhibájukat is belátják utólag: **Tótfabi Levente** (XI. o.): „Nincs testvérem, így túl sokat megengedhetek magamnak. ...Változik az idő, az élet, a világ. Fejlődünk, és egyes dolgokról más nézeteket vallunk, mint esetleg a szüleim.” **Orbán András** (XI. o.): „Szeretném, hogy majd a gyermekeim sokkal közelebb álljanak hozzám, mint ahogy én állok szüleimhez, hogy tudjam megérteni gondjait, panaszait.” **Szabó Zoltán** (XI. o.) véleménye: több türelemmel nevelni. **Lőrinczi Botond László** (XI. o.): „A gyermeknevelést jobban, alaposabban szeretném tanulmányozni”. **Barabás Beáta** (XI. o.): „A szigorúság sokszor rosszul esett és rosszul esik, de később rájövök, milyen jó, hogy hallgatok szüleim tanácsára.”

Ami a házassági formák opcióit illeti, még elég szilárdan tartja magát az ősihez való ragaszkodás. Tiszta szerelemre, szeretetre épülő, hosszantartó házastársi kapcsolatot szeretnének, melynek útja a templomból indulna a törvényesítési hivatal felé, hogy aztán a hagyományos lakodalomban ünnepeljék meg az eseményt.

Mégis kicsillan az új felé való vonzódás kívánsága is. A megkérdezettek közül 4 szabadelvű, 2 anyagi szerződésen alapuló házasságot kötne, három pedig előzetes próbaházasságban élne. Nem véletlen, hogy az utóbbiak szüksézává, általánosságokban megfogalmazott válaszokat adtak a vallásos meggyőződésükre vonatkozó kérdésre. Függetlenül a választott házassági formáktól, húszan szeretnének részletesebb felvilágosítást kapni a „modern” házassági formák előnyeiről és hátrányairól.

Az Unitárius Gimnázium tanulói ismerik, értékelik és éltetik a szülőhelyükön és környékén élő hagyományokat. Helytálló felsorolásuk: népzene, népdal, népi táncok, a helységhez kapcsolódó népköltészet, hagyományos foglalkozási ágak, ünnepi szokások, helyi események évfordulói, emlékművek, kalákai és szórakozási összejövetelek stb. **Orbán András** (XI. o.): „A hagyományok ismeretében egy tisztább képet alakíthatunk ki a múltunkról, történelmünkéről”.

Több diák mint népi zenekari tag, népdalénekes, táncos tevékenykedik. Mások éppen e felmérésben tettek ígéretet, hogy hagyományaink ápolói lesznek. Városunk tanulói egyértelműen hagyománynak tekintik a Petőfi-kultuszt az idekötődő sajátos emlékekkel. **Vass Tímea** (IX. o.) a bőződi szalmafonás hagyományát; **Tófabi Levente** (XI. o.) a korondi kerámia művelőit és az árcsói vásárukat példázza; **László Delinke** (XI. o.) arról számol be, hogy Alsórákoson minden évben megünneplik a „Szabadság Napját”, amit a jobbagység felszabadulásának emlékére indítottak el hajdan.

A vallásos szertartások, a hozzájuk fűződő szokások egy része szintén hagyományos jelleget kapott az idők folyamán. **Bokor G. Emese** (IX. o.): „...ezt a mostani romlott világot csak úgy lehetne megváltoztatni, ha mindenki hinne Istenben.” **Lőrinczi Sarolta** (IX. o.): „Karácsonykor csak akkor jön az angyal, ha már mindenki hazajött a templomból.” **Illyés Enikő** (IX. o.): „Édesapám szülőfalujában a legszebb a húsvét.” Kiolvasható a válaszokból, hogy a betlehemes játékok, kántálások, újévi köszöntők ma is varázsukban tartják sok helyen a lakosságot. Vidékek szerint őrzik a falusi lakodalmak sajátos forma szerinti lebonyolítását.

Néhány tanuló aggodalmának adott hangot, hogy, a bennünk rejlő okok miatt, hagyományaink egy része kezd feledésbe menni. **Albert Enikő Eszter** (XI. o.): „Ha így haladunk, még a meglévő hagyományaink is kihalnak, mint ahogy már nagyon sok kihalt.” **Takács Erika** (XI. o.): „... az emberek már nem gyűlnek össze esténként különböző dolgok elvégzésére, mert modernizálódtak, fejlődtek a technikák, eszközök.”

Jól látja a tanuló ifjúság azt is, hogy a közömbösség az egymástól való elidegenedés szintén veszélyeztetik hagyományaink fennmaradását. Hadd idézzek egy idevonatkozó véleményt: **Orbán Emese** (XII. o.): „... az emberek manapság nem figyelnek egymásra, egyiket nem érdekli, hogy a másik mit csinál, mindenki beburkolózik saját világába... Hajt, és arra törekszik, hogy minél több vagyona legyen...”

Fejlett értékítéletre vall, hogy a megkérdezett diákok éles határvonalat tudtak húzni a maradiság és a hagyomány fogalma közé. Ez az alábbi válaszból is kitűnik: **Murvai Erzsébet** (IX. o.): „A hagyomány egy olyan dolog, ami pozitív hatással van egy közösségre, ami nem gátolja,

sőt elősegíti a fejlődést. A maradiság viszont egy gátló tényező, ami nem engedi jó irányban elmozdulni, változni a dolgokat.”

Felekezeti gimnáziumban elvárható, hogy a diákok keresztény hitbeli meggyőződése, mint a tradíció alkotó eleme, szilárdan épüljön formálódó egyéniségükbe. Válaszaik meggyőzően bizonyítják, hogy az itten tanuló ifjúság Istenbe vetett hitét nem egy öncélú áhítatnak tekintik, hanem az élet szoros tartozékának, tartalmának és meghatározó erejének.

A hit és a jövőbe vetett bátor bizakodás közötti szoros kapcsolat egyenes vonalon is kimutatható, noha a megkérdezettek világosan látják azt is, hogy a távlataikhoz, céljaikhoz vezető úton sok nehézséget kell leküzdeniök. E gondolatkörnél is példákkal szeretnék bizonyítani: **Orbán Emese** (XII. o.): „az élet értelme az, ha hiszünk, ...van hitünk, és ha ez így van, akkor elérjük céljainkat.” **Sándor Zsuzsanna** (XII. o.): „Mert erős hitbeli meggyőződéssel lehet csak megfelelni az élet próbáinak... Történelem szakra szeretnék menni, és ennek segítségével a hagyományokat is jobban megismerhetem.” **Máthé Irma** (XII. o.): „...mert jó hinni... itthon maradni, a hagyományokat megőrizni, tanulni.” **Cseh László Árpád** (XII. o.): „Számomra Isten az, akinek elmondhatom minden gondjaim és bajaim... Életcélom egy biztos munkahely és rendezett családi élet”. **Kovács Piroska** (XII. o.): „Fontos, hogy mindenki higgyen... Várom az élet komoly és nehéz megpróbáltatásait, és remélem, lesz erőm ezeken átküzdeni magamat. Mindent megteszek, hogy teljes és boldog életem legyen.” **Kiss Tímea Márta** (XII. o.): „Szerintem a hitbeli meggyőződés fontos, mert egyféle személyiséget ad, ... de teli vagyok energiával, és mindent megteszek, hogy álmaimat meg tudjam valósítani.”

Nemzetünk történetének fontosabb eseményeiről sorsdöntő mozzanatokot idéztek a tanulók, bizonyítva, hogy felelősséggel és büszkeséggel őrzik ezt a hagyatékot. Felfigyeltem, hogy majdnem mindenik tanuló válaszában szerepelt a mohácsi csata. Csak az eseményre való tömeges hivatkozás után jöttem rá, hogy ez nem más, mint múltunk egyik tanulságos üzenetének tudatos átvétele, melyet a diákok egy ki nem mondott fogadalommal kiegészítve így szándékoznak tolmácsolni a jövő felé: „Ha az elődeinknek volt ereje az egyik legnagyobb nemzeti katasztrófát túlélni, és továbbra is fennmaradni és sikerekkel igazolni létjogosultságunkat az élet minden területén, akkor ez a tradíció nekünk is erőt ad napjaink sok megpróbáltatásának a leküzdésében.”

Drága fiatalok, mondjuk el együtt bizakodva, hogy „... van visszatérni otthon”.

VERES FERENC ny. tanár

A III. évezred köszöntése

A III. évezred köszöntésére műsort tanult be az Unitárius Kollégium és a Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet székykeresztúri csapata. Varró Margit és Czire Irma tanárnők irányításával 28 diák és kísérőik autóbusszal indultunk 2002. március 16-án a célpontok: Árkos és Sepsiszentgyörgy felé Szombatfalvi József esperes-úr vezetésével.

Útközben megálltunk népünk történelmének egy-egy állomásán. Természetesen az ébredező táj szépsége is, gazdagsága is kínált megbeszélni valót.

Így Homoródfürdőn vizet ittunk a friss borvízből, Csíkszeredában a Mikó várat, a benne található múzeumot tekintettük meg. A Csíki-medencéből a Nyergestető felé vettük utunkat. Az ott található emlékműnél Kányádi Sándor: Nyergestető című verse hangzott el, és a történelmi ismertető Gál Sándor maroknyi seregéről, akik az osztrák és a kozák túlerővel szemben védték a tetőt, a szorost.

A korábbi szörnyű vihar pusztítása élő példája volt annak, hogy milyen az, amikor a szálfák kettétörnek.

Kézdivásárhely volt a következő megállónk, a kapu utcák, a céhek városa. Körbejártuk Gábor Áron szobrát, majd a helyi múzeumban szakszerű ismertetést hallgattunk meg a különböző mesterek, céhek történetéről. Végignéztük a gazdag tárgyi anyagot, majd a népviseletbe öltöztetett Zsuzsi- és Andris-babák szépségében gyönyörködtünk. Még egy képzőművészeti tárlat megtekintésére is sor került.

Alsócsernáton a Hassman-fivérek szabadtéri múzeuma méltó ráadás volt az eddigiekre. Elődeink kézügyességét, találékonyságát, díszítő művészetét példázták az ott látott, hiteles tárgyi anyaggal berendezett népi épületek, a varrottások, szöttesek, faragványok, kályhagyűjtemény tömkelege. Pali bácsi lelkes magyarázata is elbűvölő volt.

Szürkülődött, mire Árkosra érkeztünk. Ott már befűtött, meleg gyülekezeti terem várt, hűsítő és kürtöskalács. Épp csak szemrevételeztük az impozáns vártemplomot, s már öltöznünk kellett az ünnepélyhez.

A gyülekezettel együtt álltuk körbe a templomtérren levő kopjafát, és vettünk részt a március 15-ét köszöntő helyi iskolások és fúvószenekar műsorán. A templomban pedig az úrasztalát körbeülve segédlelkészünk, András Benedek imája után végighallgattuk Sombori Sándor tanár úr Kossuth Lajosról tartott értékes előadását. Ezután következett a mi műsorunk. Bár dideregtünk a hidegtől, teljes erőbedobással idéztük dalolva, verset, prózát mondván, táncolva elődeink máig vezető útját, s hittel köszöntöttük az új évezredet.

Mindezek után kedves házigazdáink mindnyájunkat elszállásoltak, vacsorával vendégeltek, ezután pedig a helyi ifjakkal találkoztunk és töltöttük el az est hátralevő részét.

Vasárnap reggel gyülekezés, majd búcsúvétel a vendégszerető Székely János lelkésztől és családjától, valamint a sok kedves új baráttól.

Sepsiszentgyörgy szerencsére közel van Árkoshoz, így idejében beérkeztünk. A nemrég felszentelt új, impozáns unitárius templomhoz érkeztünk, melyet megcsodáltunk kívül-belül, majd előkészültünk az istentiszteletre és az annak keretében tartandó előadásra.

A helyi lelkész, Kovács István újszerű prédikációja, a templom csodálatos belseje feltöltötte lelkünket áhítattal. Az irodalmi-zenés műsorunk magával ragadta a gyülekezetet és még minket is. Sok volt a könnyes szem, s a teljes gyülekezet önkéntelen felállása megérezte, hogy valahol belül mindannyian egyek vagyunk, egyet akarunk mi mindnyájan, Isten gyermekei.

Jól esett ezek után a finom ebéd (a pörkölt, hűsítő, kürtöskalács). Jól esett a városnézés, a Kós Károly tervezte múzeum meglátogatása, a történelmi, a néprajzi részleg sok-sok látnivalója.

A Lábas Ház, a Szent György-szobor megtekintése és egy jó fagyizás után még a városban való kószálásra is jutott időnk.

Hazafele Tusnádon álltunk meg, s keseregtünk a Csukás-tó elposványosodásán. Később Homoródfürdőn újabb kis pihenőt tartottunk, majd teljes gőzzel jöttünk hazafele.

A csapat jól érezte magát együtt. Sokat gazdagodtunk lelkiekben és szellemiekben. Hisszük, hogy az a kötelék, ami szülőföldünkhöz köt, erősebbé vált.

CZIRE IRMA, VARRÓ MARGIT, SZOMBATFALVI JÓZSEF

LAO-CE (Kr. e. 4-5.sz.?)

TÖREDÉK

Három kincsemhez ragaszkodom:
első a szeretet, második a mérték,
harmadik a tartózkodás.

Szeretek, ezért bátor vagyok,
mérték által hatalmas vagyok,
visszavonulok, hát vezető vagyok.

Manapság

szeretet nélkül merészkednek,
mérték nélkül vezérkednek,
tartózkodás nélkül hatalmaskodnak;
ezért elpusztulnak.

(Weöres Sándor fordítása)

Akik előttünk jártak...

MIKÓ IMRE (1911–1977)

Már 25 éve múlt március 21-én, hogy sajnálatosan fiatalon, 66 évesen elhunyt Mikó Imre, egyházunk főgondnoka, államjogi szakíró, nyelvtanár, író és műfordító. Bánffyhunyon született. Erdély Széchenyijéhez, gróf Mikó Imréhez csak névrokonság fűzte. Elődei Bölönből származtak a kincses városba, Kolozsvárra, ahol negyedik elődje, Mikó Sámuel, amint sírkövén is olvasható, Bölöni Farkas Sándor tanítója volt. Az általános iskola elvégzése után a kolozsvári Unitárius Kollégiumban érettségizett, majd a kolozsvári (román királyi) I. Ferdinánd Egyetemen jogi doktorátust szerzett. Tizenkilenc évesen írta meg *Az erdélyi falu és a nemzetiségi kérdés* című, 1932-ben Kolozsváron kiadott első kötetét. Két évet töltött Párizsban ösztöndíjasként, a nemzetközi jogot tanulmányozva. Tapasztalatait és élményeit az 1935-ben megjelent *Erdélytől Európáig* című tanulmányában örökítette meg. Hazatérve Kolozsvárra ügyvédi irodát nyitott. A bécsi döntés után az Erdélyi Párt országgyűlési képviselője és vezetőségi tagjaként feljárt Budapestre. Alig pár hónappal a bécsi döntés után készült el, talán túl gyorsan is, a gyengeségektől és hiányosságoktól sem mentes, de ma is alapvető munkának számító *Huszonkét évvel. – Az erdélyi magyarság politikai története 1918. december 1-től 1940. augusztus 30-ig* – (A „Studium” Kiadása, Budapest, 1941.) Nagy jelentősége egy egész korszak áttekintésében és a politikai események tárgyilagos ismertetésében rejlik. *Nemzetiségi jog és nemzetiségi politika* című munkája 1944-ben jelent meg Kolozsváron. Nagy vesztesége az egész magyarságnak, hogy 1944 után Mikó Imre politikai karrierje nem folytatódhatott; valószínű, hogy nagyra hivatott államférfit veszítettünk el benne. A háború vége felé, 1944 őszén orosz hadi-

fogságba esett, az Azovi-tenger melletti kikötővárosba, Taganrogha, Csehov szülővárosába került, ahonnan csak 1948-ban térhetett haza. Orosz nyelv- és irodalomból tanári képesítést szerzett, majd egykori iskolájában kapott tanári katedrát, de az 1956-os magyar forradalom leverését követő megtorlás, mint annyi más erdélyi értelmiségit, őt is elérte: kitették a tanügyből. Alkalmi munkákból élt; tizenkét éven át volt munkás a megyei könyvtérjesztő vállalatnál, majd üzleti alkalmazott, könyvtáros az Egyetem utcai kis könyvesboltban...

A politikai helyzet viszonylagos és átmeneti enyhültével, a 60-as években újra kezdte közírói tevékenységét. Megírta *Bölöni Farkas Sándor* (Észak Amerikautazónk) életregényét, *A bércre esett fa* címmel (Ifjúsági Kiadó, Bukarest, 1969.), melyet az *Orbán Balázs nyomdokain* címen – Beke Györggyel és Fodor Sándorral közösen – közreadott kötet (Irod. Kiadó, Bukarest, 1969.) követett, majd a valóságos népkönyvvé lett – Dávid Gyulával közösen írt – *Petőfi Erdélyben*. (Kriterion, Bukarest, 1972.) A szépirodalmi sikerig jutott Mikó Imre szerénységére vall, s egyben eredendő közügyi elkötelezettségét igazolja egy sajátos műfaj teremtése, amikor *Az utolsó erdélyi polihisztor* cím alatt – nagymonográfia vagy regény helyett – filológus gonddal összegyűjtött és kiválogatott száz dokumentumot és történetet közöl *Brassai Sámuehről* (Kriterion, 1971.)

1970-től nyugdíjazásáig a Kriterion Könyvkiadó lektora, és nevét hordozza a rendkívül népszerű Téka-sorozat, amelynek szerkesztője volt. Műfordítói munkássága is jelentős, francia, német, orosz és román szerzők írásait ültette át magyarra. Hatalmas műveltsége, lenyűgöző tudása és intelligenciája imponáló szerénységgel párosult. A közössége sorsáért mindenkor felelősséget érző írástudó/értelmiségi szolgálatkészsége jellemezte, amikor „az előttünk járók” példaértékű életének állított emléket könyveivel. Ez jellemezte a különböző folyóiratokban, újságokban közölt írásait, cikkeit, sőt recenzióit is. Mert saját bevallása szerint: *Nem restellek kevésbé rangos műfajban írni, el egészen a könyvrecenzióig*. Így lettek a Keresztény Magvetőben, A Hétben vagy a Korunkban megjelent írásai is maradandó élményt jelentők az olvasók számára.

A néhai barát és író társ, az unitárius lelkész Balázs Ferenc rövid és küzdelmes pályájának avatott ismerőjeként, a fiatalon elhunyt mészki lelkész kiadatlan jegyzeteinek, leveleinek birtokában kezdett hozzá a Balázs Ferenc-i életmű megismertetéséhez, közkinccsé tételéhez. Mindenekelőtt a *Bejárom a kerek világot* (újra-) kiadásánál „bábáskodott”. Az ateista-kommunista diktatúra cenzorai tízezer szóval csonkították meg az eredeti művet. (Valaki megszámlolta!) Mikó Imre nemcsak összeállította a kötet jegyzetanyagát, de terjedelmes bevezető tanulmányt is írt a kötet elejére: *A világjáró Balázs Ferenc* címen. (Kriterion, 1975.) „Rög és nagyvilág” címmel, Balázs Ferenc életének megírásához is hozzáfogott. Szerette volna magát a Balázs Ferenc-i életet is megörökíteni „az előttünk járók” világló példájá-

nak sorában. Lírai monográfiának tervezte. Sajnos, amikor kihullott kezéből a toll, egy megírt fejezeten túl csak a mű épületéhez összegyűjtött anyagot hagyhatta örökségül... (A munkát Kicsi Antal irodalomtörténész folytatta, majd – korai elhunytát követően – Horváth Sz. István fejezte be. A monográfia – *Balázs Ferenc* címen – 1983-ban jelent meg a Kriterion Könyvkiadó gondozásában.)

Még életében napvilágot látott könyve, az *Akik előtttem jártak*. (Kriterion, 1976.) Az *Ajánlásban* így vall a kötetről: „Azok közül, akik előtttem jártak, azokat választottam ki, akik nemcsak előtttem jártak, hanem akiknek igyekeztem is a nyomukba lépni.”

Mikó Imre utolsó könyve – *A csendes Petőfi utca* – önéletrajzi fogantatású, befejezetlen mű. A posztumusz kötet (Dacia Könyvkiadó. Kolozsvár, 1978.) „helye”, méltatói szerint: műfajilag az emlékirás, a művelődéstörténet és a szociológia határán van. Tény, hogy Mikó Imre mintegy hatvan évet élt a kolozsvári „csendes” Petőfi utca 17. számú házában. Itt, a családi háznál – a ma már csak *néhai* Petőfi utcában – hangzott el fölötte 1977. március 29-én dr. Kovács Lajos unitárius püspök – személyében egyházunk 40. főgondnokát (1964-1968 és 1975-1977 között) is: búcsúztató – gyászbeszéde. A méltatás szerint: „Azt kívánta, hogy itt, ennek a hajléknak az udvarán búcsúzzunk tőle, ahol szülei, elődei, azok, akik előtte jártak, tanították őt a láthatatlan élet áldott valóságaira: az istenhitre, a múlt értékeinek megbecsülésére, a szülőföld rajongó szeretetére, [...] életet építő, felelősségteljes, fáradhatatlan, önzetlen tevékenységre. [...] De egyházunk is benne egyik leghűségesebb tagját, nagytekintélyű és általánosan tisztelt vezetőjét veszítette el. [...] Egyszóval köszönjük, hogy: erős szívű volt, mintha látta volna a láthatatlant.”

Igen, úgy élt, „mintha látta volna a láthatatlant.” –
EMLÉKE LEGYEN ÁLDOTT!

(kvári)

Pákey Józsefre emlékezünk halála kétszázadik évfordulóján

Február 13-án múlt kétszáz esztendeje annak, hogy a kolozsvári Unitárius Kollégium 43 éves igazgatója, Pákey József meghalt. 1802. március 21-én barátja, tanártársa és az igazgatói székben utódja, Körmöczy János mondott fölötte temetési beszédet. A Pákey családról monográfiát is írtak a negyvenes években, mégis Pákey József az unitárius köztudatban ismeretlen maradt. Nem volt püspök, teológiai munkássága sem tesz ki vaskos köteteket, és bizonyára ez okozhatta azt, hogy oly – sok más jelesünkhöz hasonlóan – Pákeyt is a feledés homálya fedi. Rövid írásunkban alakját felvillantva – az emlékezés kegyeletén túl – kutatásra szeretnénk serkenteni elsősorban Kolozsváron tanuló teológiai hallgatóinkat.

A Pákeyek ősrégi székely nemes család sarjai. Unitárius lelkészt, fő- és királybíró, neves építész egyaránt adott e család. Pákey József 1759-ben született Kolozsváron, tanulmányait az Unitárius Kollégiumban fejezte be. Huszonkét évesen Bécsben kezdte meg külföldi tanulmányútját, de megfordult és hosszabb-rövidebb ideig tanult Prágában, Lipcsében, Halléban, Berlinben, Odera-Frankfurtban és talán Göttingenben is. Külföldről írott levelei világítanak rá egyéniségére, érdeklődési körére. A minőségi oktatás kérdése állott érdeklődése középpontjában, és már akadémia korában azon gondolkodott, hogyan lehetne megreformálni hazai megcsontosodott oktatási rendszerünket. Nemcsak a tudománnyal való haladást tartotta fontosnak, hanem a tanítás módszerét is. Nem véletlen tehát, hogy Dassauban felkereste a Basedow Johann Bernard alapította Philantropiumot, azt a tanintézményt, amelynek első esztendeiben nyújtott diákteljesítményére Kant és Goethe is felfigyelt. Pákey a híres, de életmódjáról és szerelmi kalandjairól hírhedt tudóssal, Basedowval erdélyi peregrinustársa, a későbbi szász lutheránus szuperintendens, Neugeboren Daniel révén ismerkedett meg, aki, Dassauban járván, Basedow figyelmébe ajánlotta az erdélyi unitárius diákokat. A Philantropium alapítójával való találkozásról Lázár István püspöknek küldött levelében ekként számol be Pákey: „(...) erre nézve Halleből Dessaviában által mentem, s vagy harmad napig itt mulattam meg látogatván sok ízben Basedow Uramot, aki igen szívesen is látott s egy pár könyvecskével melyet ujjonnan adott ki meg is ajándékozott konfirmálván magát hogy Unitárius volna;” Basedow sajnálta, hogy nem tud magyarul, mert ha tudna, Erdélybe költözne, hogy legalább az unitáriusokat szolgálja – írja Pákey 1784. május 4-én Wittembergből püspökének. Hosszú lenne felsorolni azoknak a teológusoknak a nevét, akiket a püspök és akadémia elődei ajánlására meglátogatott. A fiatal tanárjelölt tudományban és élményben meggazdagodva érkezett haza Kolozsvárra 1785 tavaszán, ahol júniusában tanárrá is avatták, és egy évvel később a kolozsvári kollégium rektor-professzora és egyháza főjegyzője lett. 1791-ben az erdélyi országgyűlés közművelődési és könyvvizsgáló bizottságának tagjai közé választották. Pákey legfőbb céljának a tanítást tartotta, ezért tervezetet dolgozott ki az unitárius főiskola oktatási rendszerének megújítására. A tervezet a Főtanács elé került, onnan pedig – tekintettel az ügy fontosságára – alapos tanulmányozás és véleményezés végett egy bizottságnak adatott át, és ezzel az oktatási rendszer megújítási tervezete megfeneklett. A bizottság mind tanulmányozott, és közben az idő is telt, és a könyörtelen halál a 43 éves Pákeyt elszólította az élők sorából.

Fennmaradt levelei, egyetemi jegyzetei, iskolai bizonyítványai és prédikációi megérdemelnék a részletes feldolgozást.

KOVÁCS SÁNDOR

A sürgős és a fontos: alapvető szükségleteink

„A legfontosabb, hogy a legfontosabb legyen mindenkor a legfontosabb számunkra.” -

Stephen R. Covey, akitől mindezt tanultam.

Egy időről szóló tanfolyamon az előadó egyszer csak ezt mondta: „Itt az ideje egy kis rejtvényfejtésnek!”. Aztán elővett az asztal alól egy széles szájú átlátszó edényt, majd jókora kövekkel kezdte azt kitölteni. Ügyes elrendezéssel meglepően sok követ tudott beleteszni az edénybe, majd amikor már több nem fért, megkérdezte a jelenlevőktől, hogy mit gondolnak, tele van-e az edény? Egyhangú kiáltás: „Igen!”. Ekkor apró kavicsokat szórt és rázott el a kövek közé, addig, amíg csak fért, és újra megkérdezte, hogy tele van-e. Ekkor már közel sem volt senki olyan biztos. Ekkor homokkal tette ugyanazt, amit korábban, kitöltvén a még apróbb részeket is, és ekkor kérdésére, hogy tele van-e, egyöntetűen azt a választ kapta, hogy nincs. Igaz, mondta, és a következő pillanatban jó adag vízzel töltötte fel az edényt. „Nos, mi a tanulság?” - kérdezte. Valaki jelentkezett: „Soha nem szabad azt hinnünk, hogy életünk már tele van, mindig maradnak rések, és ha igazán keményen dolgozunk rajta, még sok mindent belegyömöszölhetünk.” „Nem, nem ez a tanulság. A tanulság az, hogy ha először nem a nagy köveket tennéd be, akkor vajon később még be tudnád-e tenni azokat?”

Nos, a „minél több, annál jobb” gondolkodás mindig többet és többet megpróbál belegyömöszölni a véges emberi időbe. De mit számít, hogy milyen sokat teszünk, ha nem azt tesszük, ami számunkra a legfontosabb.

Felgyorsuló életünkben egyre inkább hozzászokunk ahhoz, hogy azt tesszük, amit sürget az idő, ami sürgős. Kérdezzük meg, milyen érzéssel jár a sürgős? Igen: stresszel és nyomással és kimerüléssel, de valljuk be, hogy ugyanakkor jó érzéssel is, amelyhez hozzá lehet szokni: serkent, hasznosnak és fontosnak érezzük magunkat, sikeresnek... Nő az adrenalin-szintünk, és ez jó érzés, amelytől könnyen függővé válunk. És a sürgős még önmagában nem lenne baj. A baj az, hogy amikor a sürgős lesz életünk meghatározó tényezője, akkor a fontos nem az. Annyira belemerülünk a szüntelen cselekvésbe, hogy elfelejtünk megállni, és megkérdezni, hogy miért is teszem, amit teszek.

Életünknek nagyon sok olyan vonatkozása, ami gazdagságot, színt és értelmet adna életünknek, nem sürges. Éppen ezért ezekre a fontos dolgokra nekünk kell tudatosan odafigyelni, különben az örök sürgős miatt teljesen kiszorulhatnak életünkéből. Hogy világosabban

átláthassuk ezt a kérdést, tanulmányozzuk az alábbi ábrát, amely cselekvéseinket négy csoportba osztja.

Az I. negyedben olyan dolgok kapnak helyet, amelyek egyaránt sürgősek és fontosak. Elkerülhetetlen, hogy bizonyos időt ne töltsünk ebben a negyedben. Látnunk kell azonban azt is, hogy sok cselekvésünk azért válik sürgőssé, mert nem fordítunk elég figyelmet a megelőzésre, a tervezésre.

A II. negyed az igazi minőség negyede. Ezek nem sürgősek, de fontosak. Itt vagyunk, amikor hosszú távú terveket gondolunk át, megelőzünk és megoldunk fontos problémákat, másokat segítünk, növeljük képességeinket és tudásunkat, szakmai avatottságunkat mélyítjük, testi, szociális, mentális, lelki-szellemi egészségünket építjük... Az itt eltöltött idő növeli cselekvőképességünket. Minél

	Sürgős	Nem sürgős
Fontos	<p>I. negyed</p> <ul style="list-style-type: none"> ● krízis helyzetek ● égető problémák ● határidős munkák, találkozások, felkészülések, előkészítések 	<p>II. negyed</p> <ul style="list-style-type: none"> ● felkészülés ● megelőzés ● értéktisztázás ● tervezés ● kapcsolatépítés ● igazi felfrissülés ● mások segítése
Nem fontos	<p>III. negyed</p> <ul style="list-style-type: none"> ● sok sürgető gond ● megszakítások, bizonyos telefonhívások ● bizonyos elektronikus levelezés ● bizonyos találkozók 	<p>IV. negyed</p> <ul style="list-style-type: none"> ● a munka bizonyos része ● időtöltő tevékenységek ● „kimenekülő” tevékenységek

kevesebb időt töltünk itt, annál többet fogunk tölteni az I. vagy a III. negyedben. Ez az a negyed, amely nem sürget bennünket, hanem nekünk kell sürgetnünk azt.

A III. negyed lényegében olyan, mint az I. negyed fantomja. A nagy megtévesztő. Amikor a sürgős dolgok azt a látszatot keltik bennünk, hogy egyben fontosak is. Ha fontosak ezek egyáltalán, akkor többnyire csak valaki másnak. Nagyon sok tevékenységünk ebbe a kategóriába esik. Munkánk egy része idesorolható, de sok tervezetlen dumaparti is.

A IV. negyed az időpocsékolás helye. Itt valójában semmi keresnivalónk nem lenne, de mivel túl sok időt töltünk az I. és a III. negyedekben, ezért gyakran szükségét érezzük, hogy a túlélés érdekében kimeneküljünk saját életünkéből. Ideesnek az álfelüdülés tevékenységei (a valódi felüdülés egy értékes II. negyedhez tartozó tevékenység), ponyvairodalom olvasása, vég nélküli telenovellák, értelmetlen show műsorok, üresjáratú kitöltött idők. Vattacukor, mely lehet, hogy édességével elkábit, de valójában üres.

Jó lenne, ha most az ábra segítségével visszapörgetnénk az elmúlt hetünket, és próbálnánk minden egyes cselekvésünknek helyet keresni a négy negyed valamelyikében (különös gonddal figyeljünk oda az I. és a III. negyedek közti különbségekre). Aztán nézzük meg, hogy hol mennyi időt töltöttünk el.

Utána pedig elevenítsük fel újra válaszainkat a korábbi (előző lapszámban) feltett két kérdésre:

Mi az az egyetlen tevékenység, amelyről biztosan tudod, hogy ha megfelelően jól és kitartóan végeztél volna, jelentős pozitív változást hozott volna személyes életedben?

Mi az az egyetlen tevékenység, amelyről biztosan tudod, hogy ha megfelelően jól és kitartóan végeztél volna, jelentős pozitív változást hozott volna szakmai életedben?

Melyik negyedbe helyezhetőek el válaszaink? Valószínűleg a másodikba. Egy felmérés szerint ezer megkérdezett

válaszának döntő többsége a következő hét tevékenységen belül helyezhető el, és ezek mind a II. negyedhez tartoznak:

1. Másokkal való viszony, kommunikáció javítása.
2. Jobb felkészülés.
3. Jobb tervezés és szervezés.
4. Jobban gondját viselni önmagunknak.
5. Új lehetőségek kihasználása.
6. Önművelés, önfejlesztés.
7. Mások segítése.

Természetesen, életünkben egyaránt jelen van mind a sürgős, mind pedig a fontos. Mindennapi döntéshozatalunkban azonban valamelyik a kettő közül mindig igyekszik dominálni, és a baj akkor kezdődik, ha időnk nagyobb részét a sürgős sávjában töltjük. A korábbi történetünk képeit használva azt mondhatjuk, hogy a homok és a víz mindig hozzáadódik életünkhöz, de a nagy kövekről nekünk kell gondoskodnunk. De melyek is ezek a legnagyobb kövek, és hogyan helyezhetjük el azokat életünk edényében? E kérdésekre keressük a választ az elkövetkezőkben, de azok csak úgy válhatnak hasznunkra, ha saját mély személyes szintünkre alkalmazzuk.

A vezetélméletek, életvezetési szakirodalom negyedik generációja többségében egyetért abban, hogy ezekre a kérdésekre három tényező alapján lehet válaszolni:

- beteljesülés a négy alapvető emberi szükséglet és képeség terén;
- a lét egyetemes princípiumainak realizálása életünkben;
- a négy nagy emberi tehetség lehetőségeinek kamatoztatása.

Ebben a lapszámban az elsővel foglalkozunk, a következőben az utóbbi kettővel.

A négy alapvető emberi szükséglet és képesség

Vannak bizonyos dolgok, melyek alapvető jelentőségűek az emberi megvalósítás útján. Ha ezek az alapvető szükségletek megelégtelenednek maradnak, üresnek és töredékesnek érezzük magunkat. Ideig-óráig pótlékokkal ugyan elhallgathatjuk őket, de valahol mélyen – még ha nem is tudatosítjuk magunkban – mindannyian érezzük jelenlétüket és hangjukat. Ezek az igazán fontos dolgok mentén helyezkednek el. Tanúskodnak róluk saját élményeink. Tanúskodnak róluk mások élményei, kultúrától és kortól függetlenül.

Ezen alapvető szükségletek lényege így sűrűsíthető: élni, szeretni, tanulni és tenni valamit a világért. Az élni igénye testi szükségleteinket foglalja össze, olyanokat, mint biztonság, meleg és simogatás, élelem és ruházat, anyagi jólét és egészség. A szeretni szociális igényeinket fejezi ki, azt, hogy tartozunk másokhoz, hogy elismerjenek és elfogadjanak, hogy szeressenek és szeressünk. A tanulás igénye összegzi értelmi igényeinket, hogy megértsük a világot, hogy növekedhessünk. Szellemi (spirituális) igényünk pedig tenni valamit a világért, létünknek értelmet találunk és segíteni másokat is ebben.

Annak eldöntésében, hogy ténylegesen mekkora figyelmet kapnak saját életünkben ezek az élet minőségét meghatározó tényezők, talán segítségünkre lesz az alábbi kérdések átgondolása.

Van-e egész napon át elegendő energiatartalékom és fizikai képességem, vagy vannak, amiket szeretnék megtenni, de képtelen vagyok a fáradtság vagy fizikai állapotom miatt?

Anyagilag legalább minimális biztonságot tudhatok-e magamnak? A legalapvetőbbeket tudom-e biztosítani, és a jövőre nézve is remélhetem-e ezt, vagy állandó adósságban és nélkülözésben élek, túlfeszített munka mellett is?

Rendelkezem-e gazdag és meleg emberi kapcsolatokkal? Képes vagyok-e közös célok érdekében együtt dolgozni másokkal, vagy elszigeteltnek és magányosnak érzem magam, képtelennek minőségi együttműködésre állandó félreértés, körülményeskedés, itélkezés és vádaskodás miatt.

Életemet az állandó tanulás, növekedés, új dolgok megismerése jellemzi-e, vagy megrekedtem, „betokosodott-nak” érzem magam?

Rendelkezem-e az irány és cél világos érzetével, amely állandóan inspirál és feltölt, vagy bizonytalan vagyok afelől, ami igazán fontos számomra, és amit igazán szeretnék kezdeni életemmel?

Ezek mindenike életbevágóan fontos. Ha ezen alapvető szükségleteink bármelyike csorbát szenved:

- kedvezőtlenül befolyásolja életünk minőségét;
- életünk olyan sötét foltjává válik, amely elnyeli energiánkat és figyelmünket;
- annál hajlamosabbakká válunk a sürgős függőségében élni.

Ezen alapvető és valós szükségleteink mélységesen összefonódnak egymással. Sokan, akik felismerik e szükségleteket, hajlamosak azokat úgy tekinteni, mint életük különálló fülkkeit, és szüntelenül igyekeznek egyikből a másikba rohanni, hogy mindenikben rendszeresen töltsenek időt. Pedig a valódi belső egyensúly, a megelégedettség és boldogság a négy elem átfedésének területén keresendő. Gondoljunk csak arra, hogy milyen különbség van a között, ha valaki anyagi biztonságának megteremtési igényét elszigetelve, vagy mondjuk a másokért tevés igényével együtt éli meg. Pénzkereső munkája egészen más minőséget nyer. Vagy ha testi egészségünket külön kérdésként kezeljük, nem vesszük észre, hogy annak mekkora jelentősége van mindenik más terület minőségi megélésében, és hozzájárulók helyett túlélők leszünk. Ugyanígy, ha szellemi (spirituális) igényünket különállónak tekintjük, nem vesszük észre, hogy az Istenről, önmagunkról, értékeinkről és céljainkról kialakított hitünk milyen mély hatással van arra, ahogyan élünk, ahogyan szeretünk és amit tanulunk.

Ugyanakkor az is igaz, hogy ha egyensúly van e négy elem között, bármely területen kerülünk is krízishelyzetbe, a többi segítségével könnyebben kikászálódunk abból.

Olyan e négy alapvető szükségletünk tehát, mint négy kémiai elem, amelyek elegyítése során elérhetjük az egyensúlynak azt a pontját, amely egy nagy belső, spontán robbanást eredményez. Ez a belső tűz, amelyhez a kulcsot szellemi igényünk adja, hogy tegyünk valamit a világért. Minden más igényünket átalakítja, mégpedig képességekké és hozzájárulásokká. Élelem, ruházat, egészség, iskolázottság, emberi kapcsolatok forrásaiá válnak a mások szükségletein való segíteni akarásnak.

CZIRE SZABOLCS

Egyházi hírek

■ **A gondnok-presbiteri értekezletekre** az év elején került sor, az alábbiak szerint: a kolozs-tordai egyházkörben február 23-án Magyaroszváton, a marosi egyházkörben február 26-án Marosvásárhelyen, a kükküllői egyházkörben február 27-én Medgyesen, a székelykeresztúri egyházkörben február 28-án Székelykeresztúron, a székelyudvarhelyi egyházkörben március 1-én Székelyudvarhelyen, a háromszék-felsőfehéri egyházkörben március 2-án Brassóban. Az értekezletek részletesen kielemezték az egyes egyházközségekben fellelhető helyzetet, és átfogó képet nyújtottak a jelen levő gondnokoknak és más tisztségviselőknél az egyetemes egyházi tudnivalókról. Az Egyházi Főhatóságot a találkozókön *dr. Szabó Árpád* püspök és *dr. Kisgyörgy Árpád* főgondnok képviselték.

■ Az év végére tervezett zsinat távlatában az **Egyházi Alaptörvény-módosító Bizottság** alakuló ülésére március 9-én került sor, tagjai az Egyházi Főhatóság jogi és közigazgatási szakértői mellett az egyházkörök lelkészi és világi küldöttei. A bizottság először alaposan megvizsgálja az Alaptörvény teljes szövegét, és a módosításokat véleményezésre elküldi a lelkészi értekezleteknek. Az onnan visszajelzett javaslatokat az Egyházi Képviselő Tanács rendkívüli egyházköri közgyűlésekre továbbítja, majd az összegzett módosító indítványokat november 30-án a zsinat elé terjeszti.

■ Az **1848-as magyar forradalom és szabadságharc** méltó megemlékezéseként március 14-én a kolozsvári Unitárius Kollégium előcsarnokában felavattuk az 1848-as magyar szabadságharcban részt vett 47 unitárius diák emlékére állított márványtáblát. Az avatás ünnepi műsorba helyeződött bele, színvonala kiemelkedő volt az utóbbi évek viszonylatában is. Az avató beszédet *dr. Szabó Árpád* püspök tartotta, fellépett a kollégium Péterffy Gyula Énekkara is. Március 15-én a Székelykeresztúron tartott városi ünnepélyen *dr. Szabó Árpád* püspök mondta az ünnepi beszédet. A kolozsvári Szent Mihály templomban tartott ökumenikus istentiszteleten *dr. Rezi Elek* főjegyző képviselte egyházunkat.

■ A **Vallásszabadság Nemzetközi Egyesülete (IARF)** március 14-17-én az angliai Oxfordban tartotta vezetőtanácsi ülését, amelyen Egyházunkat *Gyerő Dávid* előadótanácsos képviselte. Az ülés fő napirendi pontja az IARF 2002. évi budapesti kongresszusának előkészítése volt, a rendezvényt a tervek szerint nagy számú erdélyi unitárius jelenlét is gazdagítja majd.

■ Az **Egyházi Képviselő Tanács** március 21-én tartotta I. évnegyedi rendes ülését Kolozsváron. Napirenden többek közt a kolozsvári Unitárius Diákokthon déli szárnyának a költségvetése és építési ütemterve, az Egyházi Alaptörvény-módosító Bizottság munkája, az IARF nyári budapesti kong-

resszusának az előkészítése, valamint a Sora üzletház átépítési tervei szerepeltek.

■ A **Nagy-Britanniai Unitárius Egyház** április 5–8. között Sheffieldben tartott ez évi közgyűlésén Egyházunkat *dr. Szabó Árpád* és felesége, Szabó Magdolna képviselték. Ők díszvendégei voltak az április 9–11. között Great Hucklow-ban megszervezett Nagy-Britanniai Testvéregyházközségi Hálózat konferenciájának. A hálózat erdélyi és a világ más tájairól való unitárius egyházközségeket kapcsol a szigetország unitárius közösségeihez.

■ Az **Énekeztetőképítő Bizottság** április 16-án énekeztetőképítő vizsgát tartott, amelyen *Csete Rozália* kolozsvár-írési és *Danka Gyöngyvér* kissolymosi jelölteket alkalmasnak találta az énekeztetési munkára.

■ Az **erdélyi magyar történelmi egyházak vezetői** RMDSZ vezetők kíséretében április 17-én Bukarestben találkoztak *Adrian Năstase* miniszterelnökkel, és a kommunizmus ideje alatt jogtalanul elkobzott egyházi ingatlanok visszaszolgáltatásának tarthatatlan állapotán próbáltak változtatni. A NATO-csatlakozások következő hullámáról szóló tárgyalások távlatában az előrejelzések a kormány hajlandóságát mutatják a visszaszolgáltatási folyamat felgyorsítására.

Halottunk

Boda József ny. nagyváradai lelkész nehéz betegség után 74 éves korában, 2002. március 2-án hirtelen elhunyt. 1928-ban született Bölönben, Háromszék vármegyében. 1953-ban végezte el a Protestáns Teológiai Intézetet Kolozsváron, ugyanazon év őszétől Nagyváradra neveztek ki lelkésznek. Ebben az egyetlen egyházközségben végezte lelkészi szolgálatát 45 éven át, 1998-ban történt nyugdíjba vonulásáig. Nyugdíjas éveit azonban egészségi állapota nagyon megterhelte. Temetése március 5-én volt a nagyváradai közös temetőben, a szertartást Pap László helyi lelkész végezte, a sírnál búcsúzó beszédet mondott *dr. Szabó Árpád* püspök az Egyetemes Egyház, Székely Miklós esperes a kolozs-tordai egyházkör, Benedek Sándor ny. lelkész a barátok részéről.

Emléke áldott lesz közöttünk.

A közel két évtizedes tapasztalattal rendelkező TERA-CONSTR KFT elektromos harangozóberendezések gyártását és felszerelését vállalja. Az elektronikus hangvezérlő kapcsolóórák a helyi igényeknek megfelelően programozhatók. A berendezés 220 V-tal működik, 2 év garanciát biztosítunk.
TERA-CONSTR KFT - BALINT ISTVÁN
CSÍKSZENTDOMOKOS (SÁNDOMINIC)
Tel: 066-136171; 092-837168

UNITÁRIUS KÖZLÖNY. A Keresztény Magvető melléklete.

Szerkesztő bizottság: *dr. Rezi Elek* főszerkesztő, *Kovács István* szerkesztő. Munkatársak: *Kovács Sándor*, *Czire Szabolcs*, *Gyerő Dávid*.

Olvasószerkesztő: *Kürti Miklós*. Szedés: *Rezi Éva*. Kivitelezés: *Kriza János*. Készült az UNITÁRIUS EGYHÁZ nyomdájában.

Lapzárta minden második hónap 10.-edike. Címünk: 3400 Cluj, B-dul 21 Decembrie nr. 9. Tel/fax: (064) 193236, 195927.

E-mail: krizajan@unitarian.dntcj.ro; kovacsistvan@unitarian.dntcj.ro

Az Unitárius Közlöny megjelenését a COMMUNITAS ALAPÍTVÁNY támogatta.

